

Riksdagens protokoll

2006/07:28

Tisdagen den 28 november

Kl. 13.30 – 15.40

Protokoll
2006/07:28

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 21 och 22 november.

2 § Anmälan om kompletteringsval till EU-nämnden

Talmannen meddelade att punkt 2 på föredragningslistan, anmälan om kompletteringsval till EU-nämnden, hade utgått.

3 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 30 november kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Näringsminister Maud Olofsson (c), utrikesminister Carl Bildt (m), försvarsminister Mikael Odenberg (m), finansminister Anders Borg (m) och statsrådet Nyamko Sabuni (fp).

4 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2006/07:85

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:85 Folkmordet i Ottomanska riket 1915

av Hans Linde (v)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 12 december 2006.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 23 november 2006

Utrikesdepartementet

Carl Bildt

5 § Svar på interpellation 2006/07:50 om forskning och utveckling i små och medelstora företag

Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Det är en mycket förkyld minister som ska försöka svara på de här frågorna.

Thomas Östros har frågat mig vilka åtgärder jag avser vidta för att säkerställa att forskningen i de små och medelstora företagen fortgår trots avvecklingen av FoU-satsningen Forska och väx.

Regeringen genomför nu en politik som ska göra Sverige till ett av världens bästa länder att starta och driva företag i och som ska ge flera jobb. Ett antal åtgärder genomförs successivt för att förbättra företagets villkor, inte minst vad gäller de små och medelstora företagen.

Dessa insatser ger ökade möjligheter för företagen att avsätta resurser för att satsa på till exempel forskning och utveckling. Bland annat ska företagets administrativa kostnader för samtliga statliga regelverk minskas med 25 % under en period av fyra år. Dessutom genomförs ett antal reformer inom skatteområdet.

En särskild satsning om 100 miljoner kronor görs också för att främja företagande bland kvinnor och öka forskningen och kunskaperna om kvinnors företagande. Ett program för att öka kvinnors företagande ska tas fram. Nuteks program, Produktutveckling i små och medelstora företag, visar på mycket goda resultat. Hittills har 111 miljoner kronor satsats i programmet.

Jag delar helt uppfattningen att Sverige behöver flera små och medelstora företag som bedriver eller beställer forskning. Forskning och utveckling har en mycket betydelsefull roll för utvecklingen av näringsliv och samhälle och för att Sveriges konkurrenskraft ska kunna upprätthållas i den alltmer integrerade världsekonomin. Samarbetet med näringslivet genom gemensamt finansierade FoU-program spelar här en avgörande roll.

Regeringen har i budgetpropositionen aviserat en stor forskningssatsning som fram till och med 2009 kommer att höja nivån på forskningsanslagen med 900 miljoner kronor. Det finns dessutom beslut om kraftiga ökningsar av stödet till bland annat Vinnova och industriforskningsinstitutet under kommande år, som Thomas Östros väl känner till. Vinnova kommer 2008 att kunna satsa över 1,7 miljarder kronor.

Sammantaget ger detta goda förutsättningar för att de små och medelstora företagens användning av FoU i sin verksamhet ska kunna öka.

Anf. 2 THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Får jag börja med att gratulera Maud Olofsson till näringsministerposten. Det är första gången som vi debatterar sedan den nya regeringen tillträdde. Får jag också önska att Maud Olofsson kryar på sig.

Det går ju väldigt bra för svensk ekonomi. Det är en mycket stark utveckling. Nyföretagandet är rekordhögt. Vi har aldrig haft så många nystartade företag i Sverige som vi har haft det senaste året. Företagen anställer också, inte minst småföretagen. Tjänstesektorn växer så att det knakar, och det här är väldigt glädjande för Sverige.

Då gör regeringens politik mig väldigt bekymrad. Vad gör man från den 1 januari? Jo, man ökar arbetsgivaravgifterna kraftigt, särskilt för de minsta företagen. Det är sammantaget 4 ½ miljarder. Man halverar exportfrämjandet, de insatser som små företag får hjälp med för att komma ut på exportmarknaderna. Det är en dramatisk besparing.

Sedan tar man bort forskningsstödet till småföretagen, en mycket framgångsrik åtgärd som vi nu har ett års erfarenhet av och som är mycket populär. 1 200 företag har sökt – man får ta del av de här pengarna för att kunna göra en forskningssatsning i sitt företag. 166 företag har hittills beviljats stöd. Totalt har man sökt stöd för 1,2 miljarder, och man har varit beredd att sätta till lika mycket av företagets egna pengar. Det är en väldigt positiv respons.

Beskedet från regeringen under hösten, när regeringen tog bort stödet, har varit att det var ett misstag. Men det kan väl knappast sägas vara ett misstag. Tittar man i budgetpropositionen ser man att det är mycket tydligt beskrivet. Där står det att den tidigare regeringen aviserade en ökning av forskningsstödet med 100 miljoner kronor från och med 2007 för en förlängd satsning på forskning och utveckling i små och medelstora företag inom ramen för programmet Forska och väx. Och så skriver regeringen: Regeringen bedömer härmed att denna satsning bör utgå.

Misstag blev det alltså först när företagen med ett ramaskri, förstås, hörde av sig till Näringsdepartementet. Det är djupt sorgligt att det upphör, säger Fredrik Bruhn, vd på Ångström Aerospace, i Ny Teknik. Det borde satsas mer. Man borde växla upp i stället för att dra ned, säger Henrik Ljungcrantz, vd på Impact Coatings. Det är varken brist på innovativa idéer eller företagens kapital, säger handläggarna på Vinnova. Och Michael Treschow, ordförande i Svenskt Näringsliv, undrar vad regeringen gör när man tar bort en så framgångsrik satsning.

Vår uppfattning är att det här är oerhört viktigt för småföretagens konkurrenskraft. Det handlar om att få möjlighet att gå till forskning och utveckling och därmed utveckla sina produkter, stärka sin konkurrenskraft och kunna anställa flera och växa, både i Sverige och internationellt.

I dag kallade vi till oss Näringsdepartementets statssekreterare, Maud Olofssons statssekreterare, till näringsutskottet för att höra hur det misstag som regeringen nu säger sig ha gjort ska rättas till. Det enda som har hänt sedan regeringen drog bort dessa 100 miljoner kronor är att man har minskat utgifterna för näringspolitik med ytterligare 40 miljoner kronor. Det har inte tillförts ett öre för att rädda de här viktiga forskningssatsningarna. Och mycket riktigt hade inte heller statssekreteraren något som helst besked att ge annat än att det verkar som att det ska tas ur Vinnovas budget, det vill säga tas från andra forskningssatsningar. Det kan vara forskning i miljöteknik för småföretag. Det kan vara forskning i bioteknik där vi har växande små och medelstora företag. Det kan vara forskning i trafiksäkerhet där vi har fordonsindustrins underleverantörer som behöver mer forskning för att klara konkurrensen.

Det var det besked som gavs. Det misstag som man säger sig ha gjort, vilket är obegripligt att man kan påstå, har alltså inte lett till någon förändring i budgeten. Därmed innebär det försämringar för småföretagen.

Anf. 3 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Jag tycker att detta är en oerhört viktig fråga. Jag har förstått av debatten och när jag har läst budgetpropositionen att detta uppenbarligen var någonting som regeringen glömde bort eller sjabblade bort. Jag vet inte riktigt hur detta har gått till.

Jag tycker att det varit intressant att lyssna på, när man har fått redogörelser från Vinnova, vad de här pengarna verkligen har lett till. Det är också väldigt intressant att veta att bara vart tionde företag som har sökt de här pengarna hittills har kommit i fråga just av den anledningen att kön har varit så lång. Det finns så mycket projekt som det finns en stor vilja att utveckla, och det tror jag på något sätt vittnar om någonting som är väldigt positivt. Det finns en väldigt stark framtidstro i det här landet, och det tror jag att vi ska ta fasta på i den här kammaren.

Jag skulle vilja fråga näringsministern ett par saker. Jag läste ett pressmeddelande som låg på Vinnovas hemsida. Där står det: Tack vare ett positivt besked från näringsministern och statssekreteraren Jöran Hägglund räknar vi – alltså Vinnova – med att minst 100 miljoner kronor tillförs Vinnovas budget år 2007 för Forska och väx.

Då blir min fråga kanske lite liknande Thomas Östros: Innebär detta att medel tas från något annat håll? Eller kommer man att göra andra typer av förändringar i årets statsbudget för att kunna ge till Vinnova eller någon annan som får minska sina anslag?

Vänsterpartiet har skrivit en motion i den här frågan med anledning av budgetpropositionen. Då har vi tagit upp en annan idé. Det är något som finns i Norge nu som man kallar för SkatteFUNN, ett skattemässigt avdrag som företagen kan göra som en stimulans för att kunna satsa på forskning. Eftersom vi tidigare har tillhört en majoritet i den här kammaren har vi också drivit de här frågorna i många år tillsammans med andra partier. Vi kanske var det parti som först över huvud taget tog upp den här frågan. Vi gjorde det med två olika metoder, via anslag men framför allt skulle vi snegla lite mer på Norge och dra lärdom av dem. Min andra fråga till näringsministern blir då: Kan regeringen tänka sig att titta på det norska exemplet och ta till sig det som ett gott exempel på hur vi ytterligare skulle kunna stödja små- och medelstora företag i deras forskningsinsatser?

Anf. 4 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Först vill jag tacka för gratulationerna. Jag tycker att det är jättebra att både Vänsterpartiet och Socialdemokraterna ökar sitt intresse när det gäller småföretagandet. Det finns väldigt mycket positivt som vi kan göra för att stärka småföretagandet. Även om det går bra för Sverige så anställer tyvärr inte småföretagen i den utsträckning som vi skulle behöva för att motsvara det tapp som vi har i de stora företagen. Det är också därför som regeringen har den kraftfulla satsningen på just de små och medelstora företagen. Vad Thomas Östros än säger så är alltid 14 miljarder mer än 5 miljarder, hur man än räknar. Det första budgetåret kommer vi att satsa 14 miljarder riktade direkt till små och medelstora företag. År 2 kommer vi att satsa 17 miljarder. Sedan ska man lägga till alla de övriga insatser som regeringen gör för att just stärka småföretagens situation.

Jag delar uppfattningen att det är väldigt viktigt att de här små företagen får en kontakt med forskarvärlden, genom direkta forskningsinsatser men också genom olika traineesystem och annat som småföretagen har stor nytta av. Jag delar också uppfattningen att Forska och väx har varit ett bra program.

Jag förstår att Thomas Östros har svårt att acceptera en förklaring som att det försvann i den snabba budgetprocess som den nya regeringen hade, men det är faktiskt sanningen. Sedan får man tycka vad man vill om det. Men jag tror att det är bättre att politiker erkänner misstag än att man låtsas som om det är någonting annat. Thomas Östros får välja att tro på det eller inte.

Vi har haft dialoger med Vinnova. Jag har också sett en utvärdering som de har gjort som vi är nöjda med. Vi har kommit överens om att vi ska kunna fortsätta den här satsningen. Vi kommer att återkomma i budgetarbete kring den finansieringen, men vi är helt klara över att detta ska fortsätta. Vinnova har också påbörjat utdelningen av pengar till den kölista som finns när det gäller de små och medelstora företagen.

Vinnova får ju ett plus under den här budgetperioden fram till 2008 med 575 miljoner kronor. Det är en rejäl satsning som går just till Vinnova för att regeringen har en ambition att stärka den företagsnära forskningen. Vinnova är mycket nöjda med de satsningar som regeringen gör. Vi ska i dialog med Vinnova utvärdera det de gör men också ge tydliga signaler om vad de ska göra framöver. Forska och väx är en del av detta, men jag vill också påpeka att det finns många andra forskningsprogram som näringslivet är ytterst intresserat av.

Marie Engström talar om skattemässigt avdrag för FoU i företag. Jag har en inställning som är ungefär så här: Låt oss pröva alla goda idéer! Jag tror att vi behöver hjälpas åt för att stärka småföretagens position i Sverige. Jag är beredd att pröva alla idéer förutsättningslöst för att se hur man kan komma fram.

Vi i regeringen har sagt att vi vill stimulera flera donationer när det gäller forskning, vilket också kan komma företagen till del. Vi ska se över om vi kan göra donationerna avdragsgilla, allt för att öka möjligheterna till forskning i vårt land. Det finns många som är beredda att ge dessa donationer. I de länder där man har det här systemet har det varit framgångsrikt. Det har också mottagits väldigt väl av dem som i dag behöver forskningsanslag.

Så sammanfattningsvis är det rejäla satsningar på småföretagen, rejäla satsningar på forskning och rejäla satsningar på forskning till små och medelstora företag.

Anf. 5 THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Vad gäller misstagsteorin är det ju mänskligt, men varför har då inte regeringen på något vis rättat till det? Det är snart flera månader sedan regeringen gjorde sitt misstag. Det enda som har hänt i näringsutskottet är att budgeten för näringspolitik har minskat med ytterligare 40 miljoner kronor. Så om det vore ett genuint misstag skulle regeringen naturligtvis, eftersom man har majoritet här i kammaren, se till att det tillkommer 100 miljoner kronor till näringsutskottets förfogande att lägga på Forska och väx. För regeringen säger att det är så viktigt. Men resultatet är att det inte kom några pengar. Svaret från Maud Olofsson i

den här interpellationsdebatten är precis detsamma. Det kommer inga pengar för att rädda Forska och väx.

Vinnova är den myndighet som vi i den socialdemokratiska regeringen skapade för att få en kraftfull myndighet som samverkar med företagen. När vi lade fram forskningspropositionen för ett par år sedan lade vi ut en mycket kraftfull satsning på Vinnova för att de ska ha en möjlighet att i armkrok med näringslivet, stora och små företag, kunna utveckla forskningen så att Sverige stärker sin konkurrenskraft. De 575 miljoner kronorna som Vinnova nu ökar med är de pengar som den socialdemokratiska regeringen tillförde under de kommande åren för att stärka näringspolitikens forskningsverktyg. Men de pengarna ligger ju inte och skvalpar. Det är pengar som Vinnova tänker använda för spännande, viktiga forskningsprojekt.

Maud Olofsson säger som näringsminister: Nu när vi har dragit ned med 100 miljoner kronor från Vinnova får ni ta pengar från något annat forskningsprojekt för att Forska och väx ska hanka sig fram. Statssekreteraren berättade i dag att det inte ens blir i den omfattning det har i dag under nästa år, utan man får skrapa ihop de resurser man hittar och prioritera bort annat.

Jag tycker att det är skamligt dåligt när vi har infört ett system som mött en sådan positiv respons från företagen. Varför kan inte Maud Olofsson rakt av säga att man nu tillför 100 miljoner kronor, ändrar utskottets budget och ser till att man kan göra handling av de ord som har kommit under hösten om att Forska och väx, forskning för de minsta företagen, ska värnas och utvecklas? Men så blev det inte.

Varför är det så bra med Forska och väx? Jo, det ger småföretagen själva makten och inflytandet över forskningen. Småföretagen kan ofta känna att det är långt till universitetet, till forskningsinstitutet, och man vet inte riktigt hur man ska få samarbetet och kontakten. Men i och med Forska och väx, detta framgångsrika program, får företaget självt makten över detta. För man får resurser, hälften själv, hälften från Vinnova, och sedan tar man kontakt med forskarvärlden och så gör man ett gemensamt projekt. Så utvecklar man sitt projekt, får in mer kunskap, stärker konkurrenskraften, kan sälja bättre, kommer ut på exportmarknaderna och anställer flera.

Regeringen gjorde bedömningen: Regeringen bedömer härmed att denna satsning bör utgå. Det ramlade inte mellan stolarna. Det finns en tjänsteman som bevakar varje anslag i budgeten. Det var den bedömningen regeringen gjorde tills protesterna kom in. Misstaget som sägs vara ett misstag orsakar ingen handling från regeringen. Utan det här får man ta i den budget som man har.

Det är dålig näringspolitik, det är dålig forskningsinriktad näringspolitik, och det är att sätta Vinnova i en situation där man måste prioritera bort annan angelägen forskning som kommer företagen till del. Det kan handla om miljöteknik, det kan vara bioteknik, det kan vara underleverantörer i fordonsindustrin som nu ska betala för det som Maud Olofsson säger är ett misstag. Återkom till riksdagen med ökade anslag till Forska och väx!

Anf. 6 MARIE ENGSTRÖM (v):

Herr talman! Jag kan instämma i allt det positiva som Thomas Östros sade om Vinnova och dess verksamhet. Det är väldigt positivt att man med utgångspunkt i de medel man har ändå kan göra så mycket som man gör. Det är bara att beklaga att vi i och med att Vinnova inte får de anslag man säger sig behöva helt enkelt kommer att tappa tempo när det gäller miljö, energi och kanske även forskning kring bioteknik. Det är bara att beklaga.

Jag fick till vissa delar svar på min fråga om satsningarna på Vinnova tas från andra anslag. Uppenbarligen är det på det sättet. Jag sitter inte i näringsutskottet så jag har kanske inte haft tillgång till den informationen, men jag vill verkligen beklaga att det är på det sättet.

När det sedan gäller att stödja forskning via skattesubventioner vill jag uppmana Maud Olofsson att titta i någon skrivbordslåda eller någonting uppe på Näringsdepartementet. Jag har nämligen för mig att det ska finnas ett utkast eller en promemoria kring hur ett sådant system skulle kunna se ut. Maud Olofsson behöver alltså inte uppfinna hjulet en gång till, utan hon kanske kan läsa där och se. Sedan kan vi ta en förnyad diskussion i kammaren så småningom.

Vi skulle kanske också kunna ta en diskussion om hur vi i stället för att skattesubventionera hushållstjänster, som regeringen förslår, skulle kunna skattesubventionera forskningsinsatser. Det tror jag skulle ha en bra mycket större betydelse för sysselsättningen och för framgång för Sverige.

Anf. 7 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Vi har rättat till den här delen. Vi är helt överens med Vinnova om hur vi ska hantera den här frågan. Vinnova har redan börjat dela ut, och det är som med allt annat budgetarbete: Det tas naturligtvis från andra anslag. Så är det alltid i ett budgetarbete, och det är ingenting konstigt med det. Men kom ihåg: En budgetförstärkning på ytterligare 575 miljoner kommer till Vinnova. Utöver det förstärker vi forskningsanslagen med 900 miljoner kronor under den här mandatperioden. Det är en rejäl satsning – nästan 1 miljard i ökade anslag till forskningen. Det är väl väldigt bra om vi kan få stöd för den satsningen när förslaget kommer hit till riksdagen, om intresset är så stort när det gäller satsning på forskningsdelarna.

Det är sant att företagen är väldigt intresserade av detta, och vi behöver ha både grundforskningen och instituten för att kunna stödja den här forskningen. Det är också därför regeringen prioriterar detta område. Vi har heller inte hört några rapporter från Vinnova om att man skulle tappa tempo, utan vi är helt överens om hur vi ska hantera den här situationen. Ni kan alltså vara alldeles lugna när det gäller vad som ska hända framöver.

Utöver satsning på forskning på det här området satsar vi också på forskning när det gäller kvinnors företagande och hjälper till på det sättet. Det är ett stort forskningsområde där Sverige tack vare den förra borgerliga regeringen har en framskjuten position och där vi också får ökade kunskaper kring kvinnors företagande, vilket i stor utsträckning handlar om just småföretag. Femprogrammet har varit väldigt uppskattat runtom

Prot. 2006/07:28
28 november

*Svar på
interpellationer*

i världen tack vare de satsningar som vi gjorde tidigare. Där har den förra regeringen inte gjort något.

Om det finns förslag om skattesubventionering av donationer på departementet är det intressant att de finns just i byrålådan. Hade det funnits ett rejält intresse hos Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet hade man väl lyft fram det till ett beslut. Men finns förslaget färdigberett i byrålådan är vi beredda att titta på det. Jag kan väl prata med mina tjänstemän om vad ni har gömt undan i byrålådorna på departementet.

När det gäller att ställa forskning mot hushållsnära tjänster tycker jag att det är viktigt att satsa på mer än bara forskning. Forskningen är en del av småföretagsutvecklingen, men vi behöver också utveckla tjänstesektorn. Den här regeringen ställer inte dessa åtgärder mot varandra utan tycker faktiskt att man behöver göra både–och. Jag tror att vi kommer att se en ökad tjänstesektor och en ökad tjänstemarknad, och det är något som inte minst gynnar kvinnor och ger dem möjlighet att starta och driva företag. Det är väldigt positivt i det stycket.

Till sist ska jag säga att den satsning som vi gör när det gäller ungdomsjobben, det vill säga nystartsjobb och borttagande av sociala avgifter för ungdomar, också är ett sätt att stödja småföretagen när det gäller forskningsinsatser. Många av de ungdomar som i dag är arbetslösa är också högstskoleutbildade, och som jag sade tidigare ser jag traineeverksamhet som en viktig del. Vår satsning kommer att öka möjligheterna för små företag att anställa högstskoleutbildad arbetskraft vilket kommer att stärka ungdomarnas situation på arbetsmarknaden men också företagen som behöver deras kunskap.

Anf. 8 THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Det är någonting märkligt med näringsministerns sätt att beskriva näringspolitiken. Man skulle kunna tro att det den 1 januari väntar kraftigt sänkta arbetsgivaravgifter. I själva verket är det kraftigt höjda arbetsgivaravgifter. Efter statssekreterarens besök i utskottet i dag skulle man kunna tro att det kommer stora satsningar på att hjälpa småföretagen med export. I själva verket halverar man de pengar som ska gå till att hjälpa företag med export. Efter att ha hört näringsministerns inlägg här blir man övertygad om att det kommer en stor satsning på småföretagens forskning. I själva verket har man strukit den posten i budgeten. Det programmet avvecklas; det uttrycks mycket tydligt i budgeten.

Under hösten har man lovat att detta ska rättas till. Det har inte rättats till. När ministern kommer till riksdagen för att diskutera frågan blir det väldigt tydligt: Det finns inga mer pengar till detta. Men, säger Maud Olofsson, vi har kommit överens med Vinnova. Det är klart att regeringen kan komma överens med sin myndighet, men regeringen säger ju: Ni har en summa pengar till ert förfogande. Använd nu den på ett sådant sätt att ni prioriterar bort det ni har tänkt göra och rädda oss från den här prekära situationen där vi har strukit Forska och väx!

Det är klart att det i den meningen inte är någon svårighet att komma överens. Det är ju regeringen som bestämmer och som skriver regleringsbrev. Men det innebär ju mindre forskning riktad mot bioteknikföretag, underleverantörer till fordonsindustrin, mikroelektronikföretag eller företag inom något annat spännande område där Vinnova använder sina pengar. Denna förmåga att komma överens är jag kanske inte helt imponerad av.

Dessutom säger statsrådet att Vinnova får mer pengar. Ja, det var den socialdemokratiska regeringen som lade fram den planen för Vinnova och som tog fram de resurserna. Näringsministern har dock inte på något sätt rättat till det misstag som man säger sig ha gjort, väl beskrivet i budgetpropositionen. Det innebär att en av våra mest framgångsrika insatser för företags utveckling nu blir av med sina resurser. Jag tycker att det är urdåligt.

Anf. 9 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag vet inte vad man ska säga är märkligt. Jag bara räknar: 5 miljarder är mindre än 14 miljarder. År 2 är det 17 miljarder kronor. Utöver det lägger vi 585 miljoner på just Vinnova. Vi lägger 900 miljoner kronor på forskning varav en stor del är tillämpad forskning.

Var och en som lyssnar till den här debatten kan ju räkna själv: Vad väger tyngre, 14 miljarder eller 5 miljarder, om vi ska ta arbetsgivaravgiften? Vad väger tyngre, 575 miljoner, som den socialdemokratiska regeringen påstod att man skulle satsa i sin budget, eller 900 miljoner ytterligare? Jag tror att var och en förstår att vi satsar mer pengar än vad den socialdemokratiska regeringen hade tänkt.

Sedan kan man förstås i dag i sin oppositionsroll vilja försöka lägga fram ytterligare förslag, som om man hade gjort mer ifall man hade haft regeringsmakten, men så är det faktiskt inte. Ni satsade de här 575 miljonerna, påstår ni, men ni satsade inte de 14 miljarder som vi satsar.

Jag tror att småföretagen kommer att vara väldigt nöjda när alla de här förslagen genomförs. Utöver detta gör vi de kraftfulla satsningar som jag nämnde på nystartsjobb, på sänkta kostnader för dem som anställer och kvinnors företagande. Vi lägger fram förslag om hur man ska kunna bygga upp riskkapital i bolag och så vidare. Det finns alltså en rad åtgärder som är till just för att stödja småföretagen.

Men om nu Socialdemokraterna och även Vänsterpartiet är så angelägna om småföretagen, låt oss göra armkrok! Om vi skulle göra dessa kraftfulla satsningar tillsammans, om vi skulle anstränga oss till det yttersta för att göra småföretagen till de riktigt stora hjältarna, ja, då kanske vi kunde ge jobb till alla som i dag står utanför arbetsmarknaden, de över en miljon människor som ni har lämnat utanför efter er period vid regeringsmakten.

Jag tror att det är precis det vi behöver göra. De stora företagen säger upp och rationaliserar, men de små företagen måste få växa och kunna nyanställa. Är Socialdemokraterna och Vänsterpartiet beredda att bidra till det är vi glada.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2006/07:56 om vd-bonus i statliga bolag

Anf. 10 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Thomas Östros har ställt två frågor till mig med anledning av en intervju Dagens Nyheter gjorde med mig och som publicerades den 27 oktober i år. Artikelns rubriksattes som "Maud Olofsson öppnar för statlig vd-bonus".

Frågorna som Thomas Östros ställt lyder som följer:

Avser statsrådet att utveckla riktlinjerna för ersättningar till vd och andra ledande befattningshavare i de statliga företagen och följa upp hur styrelsen tillämpar riktlinjerna i praktiken, i stället för att förordna bonusprogram?

Vilka är skälen till statsrådets ställningstagande att ägaren inte längre ska avgöra principerna för ersättningarna till ledande befattningshavare i de statliga bolagen?

Jag skulle vilja börja med att ge min syn på riktlinjerna för anställningsvillkor för ledande befattningshavare som den förra regeringen beslutade 2003. Det är min uppfattning att riktlinjerna är för detaljerade och går in på frågor som borde beslutas av bolagets styrelse och ledning. På journalistens fråga om exempel på frågor som jag anser vara en fråga för bolaget nämnde jag bonusfrågan.

De statligt ägda företagen ska följa den svenska koden för bolagsstyrning. I koden fastslås att principerna för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagsledningen ska godkännas av stämman. Det innebär att ägaren är den som slutligen godkänner de av styrelsen föreslagna principerna.

Regeringen kommer att utveckla riktlinjerna för ledande befattningshavare i de statligt ägda bolagen. De kommer naturligtvis också att följas upp.

Anf. 11 THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Staten har 55 företag. 41 av de företagen ägs helt och hållet av staten, 14 delägs med andra. Det är nästan 200 000 anställda som på ett eller annat sätt arbetar i den statliga företagssfären. Värdet är mycket stort. Den senaste officiella uppskattningen visade på 675 miljarder kronor. Många menar att det är underskattat. Svenska staten är också största ägare på Stockholmsbörsen.

Det innebär att det är ett mycket stort ansvar att förvalta dessa bolag och vara ansvarig minister för dem. Ägarförvaltningen måste vara långsiktig och professionell, det övergripande målet att skapa värde och se till att vi har väl skötta bolag som uppfyller sitt syfte.

Maud Olofsson tycker att när man pratar om bonus är det ett sätt att peta i bolagen. Jag menar att ägarna till företag har ett mycket stort ansvar för att ta ställning till de ersättningssystem och de principer som ska gälla i de företag som man äger. Det är inte bara det. Det har ju också förtroendekommissionen pekat på och i stället stärkt ägarnas inflytande över principerna för ersättning.

Men det är inte bara det. När man är en sådan viktig aktör som staten är har näringsministern ett särskilt ansvar också för det övriga näringslivet. Näringsministern är med och sätter de normer som sprids i övriga näringslivet. Därför blev jag väldigt orolig och mycket bekymrad när

budskapet kom från näringsministern i den här intervjun. Det tolkas som fritt fram för bonus. Och jag kan försäkra näringsministern att det är väldigt många som med stor glädje tar emot budskapet att staten nu kövänder i den frågan.

Vi har en avtalsrörelse som precis har inletts. Ett par miljoner löntagares löner ska avgöras under det kommande året. Samtidigt ser vi en bonusrullning i näringslivet som går mot rekordnivåer. Dagens Industri rapporterade att det var runt hundra nya bonusprogram som lanserats i börsföretagen de senaste åren. En fördubbling, bedömer de det som. I det läget säger Maud Olofsson att det inte är ägarens sak att peta i om det är bonusprogram eller inte.

Varför inte bonus? Varför har den tidigare socialdemokratiska regeringen haft så strikta regler när det gäller bonushanteringen? Jag tycker att Bengt Rydén, tidigare chef för Stockholms fondbörs, på Dagens Nyheters debattsida har formulerat det väldigt väl. Det är mycket svårt att mäta ledningens prestationer och sedan belöna med bonus. Höjda oljepreiser, allmän ökning på kapitalmarknaden, förändrat ränteläge – det kan vara omvärldsfaktorer som driver ett företag – och det blir mycket svårt att fånga in den enskilda ledningens påverkan. Än värre är att det riskerar att driva upp en kortsiktighet. Resultatet maximeras för att få tillgång till bonusen, men långsiktigheten sätts åt sidan.

Det jag skulle vilja tillföra när det gäller de statliga bolagen, men också när det gäller de privata bolagen, är förtroende bland aktieägare och bland allmänhet. Vi har nio miljoner ägare till de statliga företagen. En bonusrullning i statliga företag kommer att sänka förtroendet för de statliga företagen och därmed innebära problem för deras utveckling.

Näringsministern bör ta sitt ägaransvar, inte säga att det här är att peta i bolagen. Var tydlig i budskapet: Vi accepterar inte bonussystem i de statliga bolagen. Säg nej till detta och utveckla riktlinjer som gör att bolagsledningarna, styrelserna och de anställda vet vad ägarens uppfattning är.

Det är djupt olyckligt att Maud Olofsson började sin näringsministerkarriär på detta sätt. Jag har mött många starka reaktioner mot detta. Nu har näringsministern möjlighet att ändra kurs igen, för nu kommer kritiken. Det här kan sätta en boll i rullning och sluta med förskräckelse.

Anf. 12 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Inkomstklyftorna och förmögenhetsklyftorna i det svenska samhället har ökat. Orsakerna är komplexa och sammanhänger med samhälleliga maktförhållanden. Att den offentliga sektorn, dit resursfördelningen sker med demokratiska beslut och där behov snarare än marknadsmakt får vara styrande, har minskat de senaste åren kan anses vara en av förklaringarna till de ökande klyftorna.

De högst avlönade grupperna i samhället, verkställande direktörer och verkschefer, har fått de största lönelyften under de senaste åren. De strukturella förskjutningarna manifesteras dock konkret på olika sätt och kan faktiskt också påverkas konkret. En tydlig åtgärd är att göra något åt fantasilönerna för chefer och ledande befattningshavare i både privat och offentlig sektor.

Problemen med de höga ersättningarna har inte med den enskildes privatmoral att göra, och målet för Vänsterpartiets problematisering är

Prot. 2006/07:28
28 november

*Svar på
interpellationer*

inte heller att ifrågasätta den enskildes duglighet. Det är en fråga om systemfel som behöver rättas till.

Det var därför med viss bestörtning jag tog del av nyheten från den nya näringsministern. Att tillåta bonussystem var ett sätt att utveckla företagen, skulle jag kunna tolka det uttalandet. Om vi betänker att det är medborgarna som är ägare anser vi från Vänsterpartiet att det borde vara den samhällsmoralen som de som ägare står för som också borde speglas i lönepolitiken för vd:ar. Den lönepolitiken bör skapa legitimitet för verksamheten och ett bra samhällsklimat.

Maud Olofsson påstår att det är detaljer att prata om bonussystem. För oss är det en oerhört avgörande och viktig fråga vilken sorts politik som ska styra våra företag. Anser vi att det är kvartalskapitalism som ska styra även här, eller anser näringsministern kanske, som Vänsterpartiet, att offentlig sektor har ett ansvar och ska vara ledande också i den moraliska normen?

Jag har roat mig med att titta i några årsredovisningar från de statliga bolagen och kan se att det finns en hel del att säga. Det är lönenivåer mellan 3 ½ miljoner och 7 miljoner. Det finns fria luncher. Det är bilavtal och jag vet inte allt vad som ingår. Till och med bostadsförmåner för två personer kan man läsa om. De här redovisningarna är rätt intressanta. De borde leda till en mycket större diskussion än de bonusavtal som vi diskuterar just nu och som jag får tacka Thomas Östros för att han har lyft fram.

Vänsterpartiet har under allmänna motionstiden väckt en motion där vi anser att statsministerns lön borde vara löneledande för de anställda inom statlig sektor och därmed även i de statliga bolagen.

En annan fråga jag har till näringsministern handlar om att vissa, enligt er politik i alliansen, behöver piska. Det är de arbetslösa, för att de effektivare ska söka jobb. Vd:ar däremot behöver tydligen bonusar, alltså morötter, för att kunna prestera. Vad är skillnaden mellan arbetslösa och vd:ar?

Jag hoppas att näringsministern kan ge en bättre förklaring än hon har gjort i det interpellationssvar hon har gett till Thomas Östros och också kan svara på mina två frågor.

Anser du att offentlig sektor har ett ansvar som moralisk norm i stället för den kvartalskapitalism som är rådande? Anser du att vissa behöver piskas och andra behöver morötter?

Anf. 13 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag har med intresse läst näringsministerns svar angående vd-bonusar i statliga bolag. Men jag måste erkänna att jag inte har förstått statsrådets svar.

Å ena sidan menar näringsministern att man inte ska peta i bolagen. Å andra sidan skriver näringsministern i sitt svar att regeringen kommer att utveckla riktlinjer för ledande befattningshavare i de statligt ägda företagen. Vad står det här egentligen för?

Om Maud Olofsson egentligen vill överlåta de här frågorna, som bonus, till bolagsstyrelserna, undrar jag om hon är medveten om att vd:s villkor ofta påverkar även styrelsens ersättningar och villkor. För mig är det uppenbart att den politik som den borgerliga regeringen vill genomföra, med massiva utförsäljningar av statliga bolag, ska påskyndas genom

möjliggörande av bonussystem för vd:ar och höga chefer. Dessa bonus-system har ingen som helst förankring hos det svenska folket. Snarare är det tvärtom.

Tror näringsministern verkligen att hon har ett mandat från väljarna att återigen öppna upp för generösa bonussystem för redan högavlönade chefer samtidigt som hon sänker ersättningen för de arbetslösa?

Prot. 2006/07:28
28 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 14 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag är den första att kritisera många av de bonusavtal som har funnits på marknaden, både offentligt och privat. Det man kan kritisera mest är möjligen det som Thomas Östros var ansvarig för, nämligen att statliga bolag hade både höga bonusar och höga löner. Det manar till eftertanke i många sammanhang.

Om man ska ha incitamentsprogram både för anställda och för vd:ar måste de vara rätt utformade. Där delar jag Thomas Östros uppfattning att många av bonusprogrammen är helt fel utformade och bidrar inte till att öka insatsen från vd:ar och andra. Vi är helt överens om den uppfattningen.

Jag svarade på frågan om hur staten ska styra bolagen. Jag sade att vi ska styra dem genom hur frågor om tillsättning av styrelser och utformning av ägardirektiv hanteras på bolagsstämmor. Däremellan ska inte statsråd vara inne och peta. Jag tog som exempel – och det är det exemplet som har mynnat ut i denna debatt – när Thomas Östros hux flux upptäckte att Martin Ivert på LKAB hade en mycket hög bonus. Han insåg naturligtvis att det regelverk som han hade satt upp för de statliga bolagen inte räckte till i den politiska debatten. Då var han inne och petade och hade åsikter. Så tycker jag inte att en ägare ska agera. Om man inte har tydliggjort i regleringar och annat till bolagen hur detta ska skötas ska inte statsråd vara inne och peta i reglerna. Då ska regelverket ändras eller styrelsen bytas ut. Det är på det sättet jag kommer att agera som ansvarig för bolagen.

Det är viktigt att säga att incitamentsprogram kan omfatta både anställda och vd:ar och kan finnas i både privata bolag och offentliga bolag. Man ska inte glömma de anställdas möjligheter att finnas med. I de regler som finns i dag finns den öppningen, vilket jag tycker är positivt.

Ulla Andersson diskuterar den offentliga sektorns ansvar. Det är klart att offentlig sektor har ett ansvar. Jag som ansvarig näringsminister har ett ansvar att driva bolagen på ett professionellt sätt. Jag måste göra det därför att skattebetalarna har rätt att få en bra avkastning på sitt kapital och har rätt att kräva att bolagen ska skötas på ett ansvarsfullt sätt. Det tycker jag är den absolut viktigaste delen i hur vi ska sköta bolagen.

Sedan får man fundera över vad bolagen fyller för funktion. Vad är det som de bolagen gör som den normala marknaden inte sköter? Där kommer också regeringen att se över vilka bolag som är ute och agerar och konkurrerar på den privata marknaden. Den översynen kommer vi att återkomma till.

Sedan var det frågan om piska och morötter. Den stora moroten för företag och anställda är nya jobb. Jag uppfattar inte det som ett hot mot dem som i dag är arbetslösa om vi har en regering som vill öka antalet jobb på marknaden. De en miljon människorna ni har lämnat efter er som inte har ett jobb att gå till varje dag önskar inget hellre än ett nytt jobb.

Det är den morot vi ger till dem. Den morot vi ger till företagen är att öka möjligheterna för företagen att anställa och ge den trygghet som ett arbete innebär.

Därför är mitt besked till alla arbetslösa att vi gör allt vad vi kan för att de ska känna den glädje som finns i att ha ett jobb, arbetskamrater och en lön som det går att leva på. Det är den bästa morot som en arbetslös eller en som befinner sig i ett utanförskap kan få på dagens arbetsmarknad.

Anf. 15 THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Budskapet som kan skönjas är, trots allt, att Maud Olofsson står fast vid att bonussystem ska användas för statliga vd:ar. Det är ett väldigt brott i politiken. Vi har haft tydliga riktlinjer sedan 2003. Det är riktigt att det finns avtal ingångna före 2003 som inte har följt dessa riktlinjer. Där har styrelsen tagit upp avtalen till omförhandling. Men 2003 fattade regeringen beslut om riktlinjer som säger att det inte ska vara några bonusprogram till vd:ar. Det vill Maud Olofsson ändra på.

Vi hade förr en stor överensstämmelse om detta mellan olika partier i kammaren. Moderaternas näringspolitiska talesman Per Bill sade den 8 juni i år i en interpellationsdebatt att han är glad över att vi är överens om att vi ska hålla oss till 100 % fast lön och att det ska vara öppet och transparent. Men den politiken är nu förändrad. Maud Olofsson går ut med budskapet att vd:ar i statliga företag bör ha bonus om styrelsen så finner. Allt annat är att peta i bolagen.

Detta gör Maud Olofsson när vi står inför den kanske svåraste avtalsförhandling vi har sett på decennier i Sverige. På bredden handlar det om ett par miljoner löntagare. Det finns redan en bonusfest i gång med en fördubbling av antalet bonusar i börsföretag enligt Dagens Industri. Då väljer Maud Olofsson att sända ut denna signal. Det är ett mycket stort ansvar som Maud Olofsson tar på sig därmed.

Dessutom flyr Maud Olofsson från sin ägarroll. Att vara ägare av statliga företag får inte innebära att man säger att man inte ger några budskap, signaler eller riktlinjer till företagen. Varför ska man då vara ägare? Det är kanske det som är själva syftet med att sedan komma fram till att man ska sälja ut stora delar av det statliga innehavet. Det är klart att ägaren har ett ansvar, en skyldighet och en rätt till att ha principer för hur ersättningarna till bolagens vd:ar ska se ut.

Det finns tydliga riktlinjer på den punkten. Löner och övriga förmåner ska vara konkurrenskraftiga, men de statliga företagen ska inte vara löneledande i förhållande till jämförbara företag. Beträffande incitamentsprogram och bonusprogram klargörs att sådana bör undvikas i de statliga bolagen. I de fall ett företags styrelse trots allt anser det befogat att införa ett incitamentsprogram ska följande gälla. Programmet bör omfatta alla anställda i företaget men inte vd. Bonus kan maximalt uppgå till två månadslöner. En förutsättning för bonus är att bolaget redovisar ett positivt resultat.

Det här vill nu Maud Olofsson dra ett streck över, med budskapet till styrelserna: Ja, ordna gärna ett bonusprogram åt era vd:ar. Maud Olofsson riskerar förtroendet för den statliga bolagssektorn. Maud Olofsson riskerar utvecklingen på arbetsmarknaden, och Maud Olofsson riskerar

att sätta i gång ett gigantiskt incitamentsprogram på marknaden där flera kommer att säga att det är så skönt att regeringen också tycker att det ska vara bonusprogram. Det är mycket olyckligt.

Jag vill återigen be näringsministern att hon ska inse det värde som näringsministern har som ansvarig för en så stor bolagssektor. Hon ska vara tydlig i budskapet till övriga näringslivet. Vi får inte hamna i en period av excesser med nya bonusprogram. Behåll de riktlinjer som regeringen har fattat beslut om. Dra inte ett streck över dem. Bortse från att du menar att det är att peta i bolagen; det här är en viktig ägarfråga som handlar om bolagens utveckling.

Anf. 16 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Maud säger att hon vill ha företag som ger bra avkastning. Det vill vi nog alla. Men det ska också vara en avkastning där man tar ett både socialt och miljömässigt ansvar, vilket jag hoppas att vi kan vara överens om.

Du tycker att företagen ska skötas på ett ansvarsfullt sätt, och sedan säger du att man behöver se över regelverket. Jag vet inte om jag ska tolka det som att regelverket är för detaljerat eller om det ska ses över av någon annan anledning. Det har jag fortfarande inte lyckats få svar på.

Jag har tolkat det så att i regelverket ska det enligt din uppfattning inte ingå någon reglering av bonussystem. Om man inför bonussystem i statliga företag blir det fråga om förtroende. Medborgarna som äger dessa företag ifrågasätter starkt sådana system medan du tycker att det ändå är okej att vi – ägarnas förlängda arm – inte ska ta vårt ansvar.

Bonussystem är också – förutom att bonussystem blomstrar upp var var som helst, de är starkare än maskrosor går det att utläsa i alla tidningar – en demokratifråga. Vi kunde nyligen läsa i en av morgontidningarna de otaliga konstruktioner som finns av dessa bonussystem och hur svårt det är för aktieägarna och ägarna att utläsa vad som faktiskt ingår i dessa bonussystem. Ändå tycker tydligen du att det är ett sätt vi ska jobba vidare med.

Sedan undrar jag: Är ni i alliansen eniga om det här? Kristdemokraterna har ju vid ett antal tillfällen varit ute och sagt att alla bonussystem ska avskaffas och att man vill ha lönetak även i offentlig sektor.

Till sist är det detta med att den största moroten är nya jobb. Jag möter människor som har varit arbetslösa till och från i tolv år. På vilket sätt får de lättare ett jobb genom sänkta ersättningsnivåer? På vilket sätt hör det ihop med morötter till vd:ar? Varför presterar vd:ar så mycket bättre och ska ha höga ersättningsnivåer, medan arbetslösa tydligen inte alls kan prestera någonting om de har ersättningsnivåer på 80 %?

Anf. 17 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Nej, jag upplevde inte att jag fick något riktigt svar från dig, Maud Olofsson, om du har ett mandat från väljarna att återigen öppna upp för generösa bonussystem samtidigt som du sänker ersättning för de arbetslösa. Varifrån kom det mandatet? Jag har inte sett det.

Vad är det som gör att en vd i Posten eller SJ som tjänar närmare en halv miljon i månaden måste ha en bonus för att kunna prestera ett bra arbete, medan en nyanställd postarbetare går in på 14 100 kr och förväntas kunna sitt arbete på en gång?

Prot. 2006/07:28
28 november

Svar på
interpellationer

Var ligger det rimliga i att en arbetslös får 10 000 kr i ersättning för att hitta ett jobb, medan en vd ska ha bonus utöver sin halva miljon i månaden? Varifrån kommer det mandatet?

Hur har du tänkt att det här ska regleras? Är det bolagsstyrelserna som ska införa det här och samtidigt se till att höja sin egen ersättning?

Jag vill gärna ha ett svar på frågan om du har det här mandatet från väljarna att öppna upp för det generösa bonussystemet.

Anf. 18 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Herr talman! Det är nästan så att man förväntar sig att få höra här att nya bonusprogram ger nya jobb, med den retorik som förs här i kammaren.

Vi ska ha klart för oss att när vi pratar om bonusprogram, eller incitamentsprogram, som det heter, pratar vi om politisk dynamit. Vi vet att det skraller till i landet när man öppnar upp för det, precis som Thomas Östros beskriver.

Vi har väldigt ansvarsfulla fackföreningar i det här landet som under många år har klarat av att göra lönerörelser på ett bra sätt, vilket har gjort att vi också klarat konkurrensen med omvärlden. Nu ska näringsministern tillsammans med övriga regeringen ändra vissa saker som har stark beröring med fackföreningarna, och det är a-kassan. Den kommande konstruktionen, som väntar runt hörnet, är att man ska förändra villkoren i a-kassan så att den i sin tur ska disciplinera fackföreningarna så att de inte kräver och tar ut för höga lönepåslag jämfört med i våra konkurrentländer.

Där ligger det en piska. Pratar man morötter brukar det ligga en piska någonstans också.

Samtidigt med detta kan vi läsa i Dagens Nyheter att näringsministern öppnar upp en diskussion om att man kan släppa loss bonusprogram i statliga företag.

Alla löner och alla ersättningar ska krävas med förstånd och varsamhet, näringsministern. När det handlar om det stora kollektivet och disciplineringen av lönekraven från de fackliga organisationerna är det solklart. Men när det handlar om ersättningar till personer i ledande befattningar i våra statliga bolag ska vi inte gå in och peta i detaljer.

För mig betyder det här att det finns en klar linje i det hela. Tanket blir synligt.

Signalsystemen ska vi verkligen vara försiktiga med. Nu signalerar näringsministern och den borgerliga regeringen att incitamentsprogram kan öppnas upp på ett annat sätt. Men precis som Thomas Östros har sagt är det ett signalsystem från ägaren.

Vi kan i alla fall från Socialdemokraterna lova att när detta sker, när näringsministern inte går in och petar i detaljer utan öppnar upp, kommer den här diskussionen bara att växa. Den kommer att växa jämsides med den stora, viktiga och avgörande avtalsrörelse som kommer att ske nu under vintern och våren.

Till detta ska vi lägga det som har tagits upp av andra i den här debatten, att moroten för de arbetslösa är att de ska få jobb. Ja, självklart – alla vill väl att de ska få jobb. Men de som inte får jobb, vad får de? Jo, det blir ingen morot utan det blir den niosvansade piskan, som kommer att rappa över ryggen när de får sina sänkta ersättningar, när de får sämre

villkor att klara sig på. Där har vi alltså vickningen i politiken. Bonusprogram säger man kanske ja till, men de som har det sämre ställt piskar man på.

Prot. 2006/07:28
28 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 19 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag måste nog göra det ännu tydligare. Jag gav exempel på hur statligt ägande inte ska fungera när jag nämnde Thomas Östros agerande. Han hade själv skrivit ägardirektiv. Han hade själv tillsatt styrelsen. Men när effekten av hans egna ägardirektiv och hans egen styrelsetillsättning blev höga vd-bonusar passade det att hoppa in i debatten. Så var historien. Det var det jag gav exempel på, hur statligt ägande inte ska gå till.

Jag kommer att ge mycket tydliga ägardirektiv. Jag kommer att ge ett mycket tydligt ansvar till styrelserna i fråga om hur man ska sköta det här fögderiet. Men jag kommer inte att vara med och peta när jag väl har lämnat ifrån mig dessa ägardirektiv och när jag väl har tillsatt styrelserna. Om jag är missnöjd med styrelsen kommer jag att byta ut den. Om jag vill ha andra ägardirektiv kommer jag att skriva dem. Så kommer jag att hantera mitt ägande.

Det andra jag vill säga är att jag inte har tagit ställning till bonusar över huvud taget. Jag gav det som ett exempel när journalisten frågade.

Jag är den första att säga att jag tycker att det finns otroligt mycket bonussystem som är helt felaktiga och att felaktiga drivkrafter i dessa bonussystem har drivit upp höga löner till statliga vd:ar – någonting som den förra regeringen bär ansvar för. Vi har sådana exempel, som också ligger kvar i dag. Det vore hedervärt om Thomas Östros tog ansvar för den felaktiga politiken.

Det är också viktigt att säga att när vi ser över både ägardirektiv och olika direktiv som ska gå till styrelserna vill vi inte vara för detaljerade, därför att vi vill att styrelserna ska ta ett ansvar. Det är mer ett principiellt förhållningssätt som vi har från den nya regeringen. Vi kommer att ställa krav på att de ska ta ett ekonomiskt ansvar, att de ska sköta sina företag på ett effektivt och bra sätt och att de ska ta det sociala ansvaret. Naturligtvis måste man göra det när man har anställda – det är ingenting konstigt i det.

Jag noterar dock att i dessa riktlinjer finns det incitamentsprogram för de anställda, och det skulle vara rätt intressant att höra om ni tycker att det är bra. Det är i dag inskrivet i de riktlinjer som finns.

När det gäller politisk dynamit: Ja, jag tror att det är väldigt viktigt att alla tar ansvar inför avtalsrörelsen. Jag tycker att vd:ar ska göra det. Jag tycker att privata bolag ska göra det. Jag tycker att statliga bolag ska göra det.

Vad vi behöver nu är en politik där vi kan utveckla jobben på ett bra sätt. Det är de arbetslösa som vi gör alla dessa insatser för. Det är de som står utanför. Den förra regeringen förde ju en politik som har gjort att så många människor har slagits ut. Det de längtar efter är naturligtvis, som jag har sagt tidigare, ett nytt jobb.

Vi ska se till att de statliga bolagen har ett ansvarsfullt ägande, så att de kan både ge avkastning och ha bra anställningsvillkor. Vi ska se till att de privata bolagen får goda villkor så att de kan börja anställa igen. Vi

gör det här därför att vi tror att Sverige kan ha en mycket positiv framtid om man bara gör rätt saker i dag.

Mitt besked till er är därför: Det kommer inte att bli några excesser i bonusar. Det finns ingen som är intresserad av det, varken regeringen eller oppositionen. Det vi ska göra är bara att se till att det är ett professionellt ägande och en professionell styrning av de bolag som vi ansvarar för. Som jag sade har skattebetalarna rätt att kräva det av oss. Styrelseledamöter, de som ansvarar och de som sitter i de här bolagen måste också känna att de bär ett ansvar för det de gör. Ställer vi inte de kraven på styrelserna, vad ska vi då ha styrelser till?

Därför är jag väldigt noga med att skilja på vad som är min politiska roll som ägare och vad som är styrelsens ansvar. Sedan ska det utvärderas. Den dag vi är missnöjda byter vi ut styrelsen eller gör nya ägardirektiv.

Anf. 20 THOMAS ÖSTROS (s):

Herr talman! Ja, inte är det lätt att tolka Maud Olofssons synpunkt och ståndpunkt efter det här senaste inlägget. Men vad jag förstår är det fortfarande så att det inte ska vara riktlinjer till de statliga bolagen som förhindrar och sätter stopp för bonussystem för vd:ar. De riktlinjerna finns nu, och de gäller sedan 2003. Det pensionsavtal i LKAB som Maud Olofsson tog som exempel gjordes före 2003. Efter riktlinjernas genomförande har det följts upp och följts.

Nu öppnar ju Maud Olofsson för just detta i DN-intervjun. Hon säger: Att ha så strikta riktlinjer är att peta i bolagen. Då vill hon ta bort stoppet för bonusarna. Det innebär ju, som Maud Olofsson sade i sitt första inlägg, att ibland ska det vara bonusar. Då tänder man den brasa som Raimo Pärssinen med flera pekar på. Det vet vi, att är det något som skadar förtroendet för de statliga bolagen är det om Maud Olofsson börjar införa bonussystem för vd:ar. Sedan har vi kopplingen till avtalsrörelsen. Det blir brännhett.

Maud Olofsson kommer inte undan ställningstagandet, för till syvende och sist är det bolagsstämman som ska ta ställning. Därför vill jag nu fråga Maud Olofsson även om hon nu vill ta bort dessa riktlinjer som sätter stopp för bonusar: Kommer Maud Olofsson och Maud Olofssons representant att rösta ja till förslag om bonussystem för statliga vd:ar i de bolag där vi faktiskt bestämmer? Kommer Maud Olofsson att göra detta? Det är en skarp frågeställning som hon måste ta ställning till.

De statliga bolagen är betydelsefulla för Sveriges utveckling. Här finns LKAB, här finns Vattenfall, här finns SJ och Posten. Det är rader av företag som spelar stor roll. Var rädd om förtroendet för de bolagen och förstå att näringsministern har en väldigt viktig normgivande funktion i samhället. I det ögonblick du släpper upp för bonusavtal börjar bonusfesten.

Anf. 21 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Herr talman! Vi har en vädjan till näringsministern också, och den går egentligen ut på att vi ska hålla ihop Sverige. Det tror jag är viktigt. I tider då man lägger en sådan budget som regeringen har gjort, som i sig betyder att inkomstklyftorna kommer att öka i detta land, är det väldigt farligt att gå ut och säga att vi ska se över de statliga bolagen och kanske

öppna upp för bonusprogram för dem som leder de företagen, som redan har goda villkor och så vidare. De som har det lite sämre får det däremot ännu sämre i Sverige. Det betyder att klyftorna ökar i landet.

Men det kommer att leda till jobb, säger näringsministern. Än har ni inte kunnat tala om på vilket sätt. Retoriken från den borgerliga regeringen är att allt de talar om kommer att leda till jobb, men vad vi vet är att det kommer att leda till större klyftor. Glöm inte bort den kommande avtalsrörelsen. Jag tror att den är viktig att följa för en näringsminister också. Glöm inte heller bort de signaler som sänds ut både från regeringen och från LO-håll om att klara konkurrensen och göra det på ett bra sätt som gör att vi kan vidmakthålla ökade reallöner.

Maud Olofsson säger att vi gör det här för att jobben ska växa till. Vi vet alla i den här kammaren att jobben växer till nu, och det rejält. Det är utifrån den hittills förda politiken. Det finns ännu inte ett enda förslag som har genomförts från den borgerliga regeringen som har lett till flera jobb, utan det är antaganden. Men de här antagandena bygger i sin tur på att en del ska ha mer och andra mindre.

Fortfarande är det så, näringsministern, att signalerna är tydliga: Att kanske öppna upp för bonusprogram för vd:ar i statliga företag medan de som är arbetslösa får betala mycket av kalaset.

Anf. 22 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag förstår om Thomas Östros inte vill kännas vid historien. Den är rätt pinsam, med höga bonusar och höga löner samtidigt. När det uppdagas blir det känsligt för statsrådet, och så måste man rycka ut. Det är så jag vill undvika att vara som ägare. Jag vill ha tydliga regler, tydliga riktlinjer, både vad gäller vad vi har för krav på avkastning och hur vi vill att de här bolagen ska styras. Det är så de här bolagen kommer att vara framgångsrika, och det är det som vi kommer att arbeta för i den här nya regeringen. Vi kommer inte att tillåta några excesser i löneutveckling eller i fråga om andra förmåner i de statliga bolagen, var så säker. Vi kommer att ha stora avkastningskrav eftersom vi vill att de ska vara framgångsrika, för det är skattebetalarnas bolag. Vi är väldigt måna om att värna deras rättigheter.

Sedan tar Raimo upp inkomstklyftorna som kommer att öka och annat. Jag vill bara påminna om att under den regeringsperiod då Socialdemokraterna har haft ansvar har de regionala klyftorna ökat. De sociala klyftorna har ökat. Inkomstklyftorna har ökat. Kan man dra någon slutsats av den förda politiken utifrån de utgångspunkterna? Det är ju det som vi har sett, och det är det väljarna också har sett. De har sett att den politik som ni förde inte ledde till flera jobb. Den ledde till att många människor slogs ut: långtidssjuka, arbetslösa, förtidspensionerade. Det väljarna sade till oss var: Ändra på detta! Vi accepterar inte att så många slås ut.

Sedan får vi väl utvärdera inför 2010 om vår politik har lett till flera jobb eller färre jobb jämfört med den förra regeringen, men vi har den fulla ambitionen att se till att flera kan komma ut på arbetsmarknaden. Då säger Raimo att vi inte har något program för det. Jo, det är precis det vi har. Det är ju det hela budgeten handlar om. Vi har satsningarna på småföretagen, satsningar på dem som har de lägsta inkomsterna, företrädesvis kvinnor. Vi har satsningarna på forskning och utveckling, sats-

Prot. 2006/07:28
28 november

*Svar på
interpellationer*

ningarna på en bättre skola. Listan kan göras väldigt lång. Det är det som är hela regeringens uppdrag: Flera jobb, flera jobb och flera jobb.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2006/07:69 om nedläggningen av Volvo Aero i Bromma

Anf. 23 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Anders Ygeman har ställt ett antal frågor till mig med anledning av att Volvo Aero beslutat sig för att avveckla sin verksamhet i Bromma.

Jag har i kontakter med Volvo fått redovisat skälen som ligger bakom detta svåra beslut. Skälet är främst att verksamheten gått med stora förluster under många år. Den verksamhet det handlar om gäller underhåll och service av flygmotorer som utnyttjas i linjetrafik av olika flygbolag. Min bild är att Volvo Aero tar detta beslut just för att säkerställa sin långsiktiga internationella konkurrenskraft och därmed företagets fortsatta tillväxt och utveckling.

Jag har förståelse för de anställda som drabbas av nedläggningen och som därför står inför stora förändringar. Jag har förstått att bolaget ska försöka hitta arbetstillfällen i andra delar av Volvo Aero eller på andra företag inom Volvokoncernen.

Regeringen är mycket väl medveten om betydelsen av den kunskapsintensiva industriproduktionen. Grunden för en framgångsrik svensk industri är bland annat tillgång till kvalificerad arbetskraft och långsiktiga satsningar på forskning och utveckling.

Regeringen har därför i budgetpropositionen aviserat en stor forskningssatsning som fram till och med 2009 kommer att höja nivån på forskningsanslagen med 900 miljoner kronor. Tillsammans med industrins egna FoU-satsningar läggs därmed grunden för en fortsatt stark svensk industri.

Regeringen avser att fortsätta föra en kontinuerlig dialog med de branscher och sektorer som är avgörande för Sveriges tillväxt och välfärd, där flygindustrin naturligtvis är en viktig aktör. Vi genomför nu en politik som ska göra Sverige till ett av världens bästa länder att starta och driva företag i. Denna politik inbegriper naturligtvis såväl stora industrier som små och medelstora företag.

Anf. 24 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Jag ska för formens skull tacka statsrådet för svaret. Men, herr talman, jag är ärligt talad chockad och bestört över det svar vi har fått höra här i kammaren. Stockholms största verkstadsindustri läggs ned. 500 jobb försvinner. 500 jobb flyttar utomlands. Och vad gör näringsministern? Hur agerar hon för att rädda jobben? Flygtrafiken ökar. Marknaden växer. Runtom i Europa och i världen skapas nya verksamheter av samma slag. Men näringsministern möter nedläggningen av huvudstadens största verkstadsindustri med något som närmast är att

betrakta som en axelryckning: Det var ett svårt beslut på Volvo. Vi går vidare med vår politik.

Har du över huvud taget talat med de anställda på Volvo Aero i Bromma? Några av dem som hotas av arbetslöshet sitter här på läktaren. Se dem i ögonen och berätta vad du ska göra för att trygga deras jobb! Berätta för kammaren vad du ska göra för att trygga utvecklingen för Stockholms näringsliv! Berätta för kammaren vad du ska göra för att ta deras unika kompetens till vara så att de kan fortsätta bidra till folkushållet!

I näringsministerns svar kan man läsa att Volvo Aero funderar över möjligheten att erbjuda några av dem som sägs upp jobb vid andra verksamheter i Volvo Aero. Då kan jag berätta för näringsministern att flera av dem som jobbar på Volvo Aero i Bromma redan har varit med om en nedläggning. De var nämligen med och fick se sin verksamhet nedlagd i Arboga. De flyttade med verksamheten till Stockholm. Nu när de jobbar i Stockholm läggs deras jobb ned och så säger man att några av er kanske kan få jobb i Trollhättan om ni för andra gången på tio år är beredda att flytta 10, 20, 30, 40 eller 50 mil bort för en osäker tillvaro.

Herr talman! Näringsministerns svar är lika kristallklart som ekande kallt. Näringsministern tänker inte vidta några åtgärder. Hon kan utlova sänkt a-kassa. Hon kan utlova böter för de arbetslösa. Men när det blir skarpt läge – när Stockholms största verkstadsindustri läggs ned – möts det med en axelryckning och inga åtgärder.

Det är det enda besked näringsministern har att ge stockholmarna och de 500 anställda som hotas av uppsägning i Bromma.

Anf. 25 LARS HJÄLMERED (m):

Herr talman! Jag tar utgångspunkt i den omstrukturering som det här handlar om i flygbranschen. Det är naturligtvis ett svårt beslut som kom på Volvo Aero i Bromma. Det hade kunnat komma på andra arbetsplatser. Jag hoppas att Volvo som vid andra nedläggningar har tagit sitt ansvar gör det även vid det här tillfället.

Jag vill också ta utgångspunkt i Anders Ygemans interpellation som ställer relevanta frågor. Jag ska ge dig rätt när det gäller att se vilka möjligheter som finns att fånga upp detta i Stockholmsregionen samt vilka satsningar man gör på flyg- och rymdindustrin.

Det är två saker som är viktiga att poängtera. Anders Ygeman skriver att han undrar vart vallöftena om jobben tog vägen. Jag tror inte att detta är politiska effekter. Skulle det ha varit det skulle man snarare kunna skylla på den tidigare s-regeringen än på Maud Olofsson och alliansen. Det är nog rätt viktigt att tänka på.

Detta handlar ju om en omstrukturering. Volvo Aero har kämpat i tio års tid, tror jag, med förluster och med en ökad konkurrens på världsmarknaden när det gäller stora flygmotorer och underhåll. Jag tror att det är jättesvårt att nå en lönsamhet med den konkurrensbild vi har.

Man kanske mer ska diskutera de allmänna näringspolitiska förutsättningarna.

I interpellationen tar Anders Ygeman upp de branschvisa samtal som tidigare har skett inom bland annat flygindustrin. De har i stora stycken varit väldigt bra, men de har varit inriktade på industriproduktion och

Prot. 2006/07:28
28 november

Svar på
interpellationer

teknisk utveckling, inte på underhållsverksamhet. Det är möjligt att man kan göra den invändningen.

Jag vill bara poängtera och få fört till protokollet att den kopplingen egentligen inte finns. De satsningar som varit där med en strategi och en handlingsplan med olika åtgärder tror jag är alldeles nödvändiga för den branschen. Det är ju en kunskapsintensiv och exportintensiv bransch. De satsningar som tidigare har gjorts av s-regeringen och som förhoppningsvis fortsätts av alliansregeringen hade inte kunnat rädda jobben i Bromma.

Jag vill runda av inlägget med att rikta två frågor till Maud Olofsson.

Vad är din syn på möjligheten i Stockholmsregionen att fånga upp de här 450 personerna som riskerar att bli arbetslösa? Vad bör man göra för att ha en mångsidighet i näringslivet så att man inte är beroende av en stor industriarbetsgivare i Stockholmsområdet utan kan få flera? Det är ju egentligen det som borde vara målet.

När det gäller flyg- och rymdområdet görs det ju stora forsknings-satsningar i budgetpropositionen. Vad är din bild av de branschvisa samtalerna och den handlingsplan som har tagits fram när det gäller kopplingen till små och medelstora företag i det här området för att kunna bygga en kunskap och konkurrenskraft gentemot omvärlden?

Anf. 26 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Anders Ygeman och jag har uppenbarligen en sak gemensamt, nämligen att vi är chockade. Vi är chockade över olika regeringars sätt att hantera en situation.

Regeringens åtgärdsprogram i samband med förändringar i näringslivet kan alltid diskuteras. Vi måste ha klart för oss att huvudansvaret har alltid det företag som gör förändringarna. När regeringen går in ska det ske på ett ansvarsfullt sätt med betoning på etik och moral.

För 15 år sedan diskuterades situationen vid Lintaverken och vid Volvo Aerotech i Arboga. Man hade gemensam verksamhet. Man hade underhållet av RM-8-motorn som fanns i Viggen inom flygvapnet. Samma motor fanns inom trafikflyget.

Ett samgående diskuterades då. Det innebar att man 1996, alltså för precis tio år sedan, lade ned Volvo Aero i Arboga. Det innebar att 650 direkta jobb försvann plus 250 legojobb. Kommunen har ännu inte hämtat sig från den smällen. Närmare 900 jobb försvann alltså i en kommun med 15 000 invånare, alltså mer än dubbelt så många arbetstillfällen som vi nu diskuterar.

Likheten med Lintaverken och Arboga är att det är högkvalificerade arbeten i en mycket smal nisch och att det inte är produktion utan underhåll. Det gör situationen ännu svårare. Det som var så påtagligt vid nedläggningen av Volvo Aerotech i Arboga var att den dåvarande industriministern Thage G. Peterson satsade drygt 500 miljoner – jag har för mig att det var exakt 512 miljoner – för att Volvo skulle flytta från kommunen.

När det blev offentligt blev det ett ramaskri och naturligtvis en svår situation för den sittande s-regeringen. Löftena var många, men få har infriats. Man startade tillsammans med Volvo Aerotech Arbustum, ett investeringsbolag som skulle satsa på nya jobb i Arboga. Samtidigt lade

man avkastningskravet på insatt kapital så högt att inte ett enda arbetstillfälle har skapats i Arboga.

Förra året, alltså för exakt ett år sedan, lade man ned Arbustum på grund av att man hade misslyckats totalt.

Hur ska då en regering agera? Man kan konstatera att s-regeringen hanterade den här frågan tämligen valhant, helt i avsaknad av ansvar, etik och moral. Hur den nuvarande regeringen än agerar kan det inte bli sämre. Det kan vi ändå konstatera.

En regering får ju ärva vissa surdegar, som de krav som Arboga har. Nu finns det en möjlighet att uppfylla de krav som den dåvarande regeringen lovade. Försvaret ser i dag över sin verksamhet och ska centralisera ett förråd till en plats i landet. När försvarsintressen och regionalpolitiska intressen sammanfaller anser jag att man måste göra en sammanvägning och ta sitt regionalpolitiska ansvar.

Jag vill skicka med ministern att se över den diskussion som nu sker från försvarets sida där man begär in anbud, och använd möjligheten att uppfylla de löften som den dåvarande regeringen gav till Arboga. Se till att man inte kör ett ensidigt anbudsförfarande utan verkligen tar sitt ansvar.

Det är svårt att hitta de kompletteringsjobb och högkvalificerade nischjobb som fanns i Arboga och som finns i Bromma. Om man uppfyller det här löftet till Arboga anser jag att man också har fört dem som står i kö för åtgärder från regeringens sida ett steg längre fram i kön.

Anf. 27 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag tycker att det är väldigt allvarligt att 500 jobb försvinner. Jag har sagt att alla jobb som vi kan ha kvar i Sverige ska vi ha kvar här. Vi ska ha ett företagsklimat i världsklass så att företagen kan vara här.

Låt oss konstatera att Volvo har haft förlust i den här verksamheten i tio års tid. När Leif Johansson och jag pratades vid beskrev han den här verkligheten. Var och en förstår att det inte går att år efter år bedriva verksamhet med förlust utan att vidta åtgärder. Man har verkligen försökt. Det tycker jag att man ska ge Volvo heder för.

Volvo tänker ta ett ansvar. Många av de anställda har en bra kompetens som också kan komma den övriga Volvokoncernen till del. Man kan konstatera att vi de här tio åren har haft en socialdemokratisk regering. Företagen hyllar inte den socialdemokratiska företagspolitiken.

Nu ska det bli ändring på det. Då kommer företagen att se helt andra möjligheter att starta och växa i Sverige som företagare.

Vad gör då regeringen?

Jag har tidigare i interpellationsdebatter beskrivit hela den åtgärds katalog som vi riktar mot företagandet i Sverige. Vi har lyssnat på företagen när de har sagt: Vad behöver vi för att jobben ska stanna här? Mitt löfte till de anställda är ju att jag ska se till att det finns en politik som gör att de kan få chans till andra jobb. Om man måste lägga ned den här verksamheten därför att den går med förlust måste vi tänka nytt och hitta andra verksamheter.

Stockholmsregionen är inte i det stycket den mest utsatta regionen. Jag tror att det finns mycket stora möjligheter att utveckla nya jobb.

Prot. 2006/07:28
28 november

Svar på
interpellationer

När det gäller rymdverksamheten satsar regeringen ytterligare 50 miljoner kronor från en ganska hög nivå.

Vi satsar 575 ytterligare på Vinnova. Vi satsar 900 miljoner ytterligare på forskning under denna period.

Det är klart att det kommer att komma fram nya jobb och nya verksamheter som också kräver kvalificerad arbetskraft. Det är dit vi vill komma, och det är också det som har varit regeringens politik.

När det gäller Lars Hjalmereds fråga tror jag att Stockholm har en bra position. Och jag vill att Stockholm och Mälardalen ska ha en stark roll i svensk utveckling. Jag tror att Mälardalen är en region som kan vara med och dra när det gäller att utveckla Sveriges ekonomi. Här finns många kunskapsintensiva företag, och här finns också ett intressant näringsklimat som gör att en del företag utifrån kan lockas till denna region.

Om vi har en kombination av en bra politik när det gäller företagande och tillväxt, ett starkt innovationsklimat där vi försöker koppla ihop forskning och utveckling, en bra politik som gör att företagen vågar och vill anställa mer, men också ser till att stimulera enskilda människor att jobba mer, då tror jag att denna region kommer att bidra med någonting väldigt viktigt.

När jag ser på den regionala utvecklingen, varav Stockholmsregionen är en region, vill jag ha en ordning där alla är med och bidrar. Alla ska vara med och dra. Det är därför som vi också jobbar med mer generella åtgärder. Olika regioner har nämligen olika förutsättningar. Om vi kan nyttja dessa olika förutsättningar på ett positivt och bra sätt kommer hela Sverige att tjäna på det.

Och det är inte bara Arboga som har drabbats av den förra regeringens politik på detta sätt. Det är ett antal orter som nu drabbas av försvarsnedläggningar och som känner igen detta. Det handlar om stora löften i valtal och på första maj, men när det kommer till kritan och man ska förverkliga detta så visar det sig att det inte är så mycket bevänt med dessa löften.

Budskapet till er är: Vi ska göra allt vad vi kan för att få tillväxt och utveckling i hela landet. Och låt oss se över det som händer på det område som Jörgen Johansson nämnde.

Anf. 28 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Jag kan konstatera att vi har fått en väldigt näringsminister. Men det vore klädsamt om något av den vältaligheten också kunde komma till uttryck i handling.

Jag ställde tre frågor i min interpellation och en fråga i mitt anförande.

Vilka kontakter har näringsministern tagit med anledning av Volvo Aeros beslut? En fikastund med Leif Johansson verkar vara svaret.

Vilka kontakter planerar näringsministern med anledning av Volvo Aeros beslut? Inga kontakter planerar näringsministern att ta med anledning av Volvo Aeros beslut.

Vilka åtgärder planerar näringsministern att vidta med anledning av Volvo Aeros beslut? Det var ett kristallklart svar här också. Ingen åtgärd planerar hon att vidta.

Sedan frågade jag i mitt anförande: Har du pratat med de anställda? Har du varit i kontakt med fackklubben? Eller var det fikastunden med Leif Johansson som fick vara vägledande? Och svaret är kristallklart. Nej, du har inte varit i kontakt med de anställda. 500 personer hotas av uppsägning. Det bästa de får är en vink av näringsministern i kammaren, men inga åtgärder och inga ytterligare kontakter. Svaret kunde inte vara klarare än så.

Prot. 2006/07:28
28 november

*Svar på
interpellationer*

Anf. 29 LARS HJÄLMERED (m):

Herr talman! Jag kan börja med att konstatera att jag delar mycket av den syn som Maud Olofsson har framfört när det gäller Stockholmsregionen. Jag är göteborgare, vilket kanske ska påpekas i sammanhanget, även om jag engagerar mig i en Stockholmsfråga i detta fall. I Göteborg är problematiken snarare den omvända, att vi nästan har lite för mycket industriproduktion, om ni missförstår mig rätt, och snarare för få andra ben att stå på. Men i Stockholm gäller det omvända. Så detta kan vara en utmaning framåt för aktörer i Stockholmsregionen att se hur man kan bygga en större industriproduktion i Stockholm så att man inte är så beroende av en i grund och botten bra verksamhet som den i Volvo Aero i Bromma är.

Jag saknade ett svar i en annan bra dragning. Jag tycker att det föreslås många bra satsningar i budgeten inom forskning, högre utbildning och liknande.

Jag kom in på de branschsamtal som tidigare har förts. Det har handlat lite mer specifikt om industriproduktion och teknikutveckling. Det handlar om ett flertal företag. Det är inte bara Volvo Aero, utan vi talar också om Saab, Rymdbolaget och andra. De är mycket kunskapsintensiva och har försvarskopplingar. Det finns synergier mellan användning av kunskap inom rymdområdet, försvarsområdet och det civila området som jag tror har en mycket stor potential för att generera arbetstillfällen, exportintäkter etcetera.

Jag undrar därför: Vilken fortsättning kan vi se inom detta område? Vilka kontakter och samtal kan du eller andra tänka er att ta, och vilka uttryck skulle de kunna ta?

Anf. 30 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Jag delar ministerns syn att det inte bara är Arboga som har drabbats hårt av försvarsnedläggningar och liknande. Vad som är uppseendeväckande i just Arbogafallet är att staten aktivt gick in och betalade ett privat företag för att flytta bort verksamheten från kommunen. Det är rätt uppseendeväckande i sig.

När det gäller en etablering av försvarets förråd som nu diskuteras, och där anbudstiden går ut den 8 december för att vara mycket tydlig, är det en handfull kommuner som man diskuterar, varav alla kommuner utom just Arboga är tillväxtorter. Det är därför som jag hävdar att det regionalpolitiska perspektivet borde kunna väga tungt i den diskussion som man ska föra inom regeringen i denna fråga.

Anf. 31 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Jag förstår om Anders Ygeman inte vill lyssna på de åtgärder som regeringen har föreslagit. Förklaringen till det är naturligtvis att Anders Ygeman inte tycker att dessa åtgärder är riktiga.

Väljarna har sagt att de inte vill ha en socialdemokratisk näringspolitik, utan de vill ha alliansens näringspolitik. Det är också det som kommer att ge förutsättningar för nya jobb. Jag har räknat upp en lång rad åtgärder som kommer att vara till nytta för de 500 som nu förlorar jobben men också för många andra runt om i Sverige som har mist jobben. Och vi ska inte glömma bort att det efter tolv års regerande med Socialdemokraterna är över en miljon människor som inte går till jobbet varje dag. Och antalet har bara ökat. Det är därför som väljarna i detta val sade: Låt oss byta politik och få en politik för företagsamhet, tillväxt och innovation. Det är det som väljarna har sagt, och det är det som de förväntar sig av regeringen.

Volvo är berett att ta ett stort ansvar. Det är precis det som jag har försäkrat mig om. I detta företag finns det otroligt mycket kompetens och kunskap. Och Volvo är angeläget om att kunna nyttja denna kunskap. Jag känner mig trygg med denna försäkran, i kombination med alla de åtgärder som regeringen vidtar för att stödja den arbetsmarknad som i dag ska utvecklas.

När det gäller branschsamtal kommer vi att utvärdera dessa branschåtgärder. I huvudsak tycker vi att det är bra saker. Men de kan behöva utvecklas. En del av det kan behöva handla om att vi korsvis gör en del kopplingar mellan olika branscher. Det är också det som har framkommit när vi har haft diskussioner med industrin.

Det andra som vi kan behöva göra är att se över forskningsinsatserna. På vilka områden behöver vi göra det?

Det tredje som vi kan behöva göra är att ta reda på om det finns ytterligare områden där det finns möjligheter.

Jag brukar nämna ett område som är ett starkt område för svensk ekonomi och som kommer, och det är miljöområdet. Jag vet inte hur många frågor som jag får på just det området och där Sverige skulle kunna spela en avgörande roll när det gäller tillväxten och tillkomsten av nya företag och nya jobb. Men denna diskussion tillsammans med industrin fortsätter. Och vi har för avsikt att stödja detta.

I detta arbete har vi också lagt ytterligare resurser. Och vi ska föra diskussioner om hur dessa satsningar ska göras.

Jag kan bara konstatera att de företag som jag nu för samtal med är otroligt glada över att vi har fått en regering som satsar på jobben och som tycker att det är viktigt och som ser att alla delar av Sverige måste bidra för att vi ska få en ekonomisk utveckling.

Jag tror att det är alldeles rätt när det sägs att sårbarheten måste minska. Det är därför som vi också måste ha ett så kallat diversifierat näringsliv i alla våra regioner, i Stockholmsregionen, i Norrlandsregionen, i Västra Götaland och så vidare. Och vi ska försöka bidra till att det blir så.

Jag känner en jättestor sympati för det som Jörgen Johansson säger. Och jag förstår också den upprördhet som naturligtvis finns i Arboga. Man har nämligen inte skött detta på ett bra sätt. Men jag måste också be att få återkomma därför att detta inte är ett ansvarsområde som jag har

som näringsminister, utan det är ett ansvarsområde som ligger på försvarsministern. Men jag tar med mig den frågan till diskussion och ser om vi kan återkomma i just den frågan.

Sammanfattningsvis tackar jag för det intresse som finns på näringsområdet. Man hade kunnat önska att samma intresse hade funnits före valet från alla som har ställt frågor i denna debatt. Då kanske vi hade kunnat undvika den utslagning som har skett av svensk arbetskraft under så lång tid. Men jag tycker att det är väldigt bra att det finns ett uppvaknande intresse för näringslivsfrågor och för att vi ska kunna skapa flera jobb i vårt land.

Anf. 32 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Jag förstår att Maud Olofsson hellre pratar om den socialdemokratiska politiken än om regeringens brist på politik.

Maud Olofsson säger att hon känner sig trygg med de åtgärder som Volvo har sagt sig vilja vidta. Jag känner mig inte trygg. Jag känner mig livrädd.

500 människor mister jobbet. Några av dem som redan har flyttat från Arboga till Stockholm kan kanske få ett erbjudande om att flytta från Stockholm till Trollhättan – en handfull personer, kanske ett tiotal personer. 490 andra personer går ut i öppen arbetslöshet. Deras kompetens har varit viktig för det här landet och skulle kunna vara viktig för landet i en växande bransch. Runtom i Europa startas ju sådana här verksamheter upp. Varför skulle inte vi inte konkurrera med dem? Varför skulle inte vi kunna bidra från staten med kunnande och kompetens för att utveckla den här branschen?

Jag måste säga att jag känner en stor oro över Mauds trygghet. I interpellationssvaret saknas åtgärder för att rädda jobben i Bromma. 500 jobb försvinner alltså från Stockholmsregionen. Risker finns att det här inte är slutet utan snarare början på jobbnedläggelser i Stockholm. Jag beklagar verkligen att näringsministern inte har tagit sig tid till att sätta sig in i Volvo Aero och att hon inte har tagit kontakt med de anställda eller med den löntagarkonsult som finns där. Hade hon det skulle hon ha kunnat vara med och bidra till en fungerande flygnäring även i Stockholmsregionen.

Anf. 33 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c):

Herr talman! Anders Ygeman säger att det startas upp liknande verksamheter runtom i Europa. Ja, det är möjligt. Men den enhet som funnits i Bromma har gått med förlust i tio år. Det är klart att det en lång tid som Volvo har försökt att få den här verksamheten att gå med plus. I det här skedet kan jag förstå varför nedläggningen sker.

Vad Volvo sagt till mig och som gör att jag upplever att de känner ett ansvar för de anställda och att de vill anstränga sig är att det här gäller en kompetens som kommer att vara till nytta för Volvokoncernen och att de kommer att anstränga sig allt de kan för att man ska kunna få jobb inom andra verksamheter inom Volvo.

Sedan gäller det övriga insatser. Ja, jag förstår om Anders Ygeman inte tycker om de här insatserna, för hade ni tyckt om dem hade ni väl genomfört dem under den förra regeringen.

Prot. 2006/07:28
28 november

*Svar på
interpellationer*

Sanningen är den att under den socialdemokratiska regeringens tidsperiod, tolv år, har arbetslösheten ökat, ökat, ökat, ökat. Utslagningen har ökat, ökat, ökat, ökat. Det har lett till att över en miljon människor en vanlig dag inte går till jobbet.

Vi accepterar inte detta. Man har rätt att få ett jobb. Man har rätt att få en lön. Man har rätt att få arbetskamrater. Men då måste vi också se till att det vid den rationalisering som sker naturligt i en del av företagen samtidigt blir en tillväxt av nya företag som kan anställa, som kan växa och som kan bli lika framgångsrika som en del av våra storföretag i dag är i Sverige. Det är ju det som varit brister under en mycket lång tid som gör att så många människor i dag står utanför.

Jag känner mig otroligt trygg med den politik som vi har föreslagit. Jag känner mig otroligt trygg när jag pratar med företagen och de säger: Nu tror vi på det här. Nu kommer vi att kunna göra satsningar. Nu vågar vi göra investeringar.

Stockholmsregionen har goda förutsättningar, kanske bättre än många andra regioner, att växa och bidra till Sveriges tillväxt. Vi i den här regeringen ska göra allt vi kan för att uppmuntra Stockholmsregionen att ta ansvar för att utveckla svensk ekonomi tillsammans med alla de andra regionerna runtom i Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2006/07:79 om förebyggande av fallolyckor

Anf. 34 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Ylva Johansson har frågat mig vilka åtgärder jag kommer att vidta för att det förebyggande arbete som utförs med hjälp av "fixartjänster" och som erbjuds äldre i syfte att underlätta deras vardag och förebygga fallolyckor inte avskaffas när regeringen avskaffar plusjobben samt vilka åtgärder jag kommer att vidta för att förhindra att tiotusentals pensionärer varje år skadas allvarligt i sina bostäder på grund av fallolyckor.

Jag är överens med Ylva Johansson om att fallolyckor är ett stort problem, framför allt för de äldre som drabbas av skador och lidande men även för samhället. För den äldre kan skador leda till ökad isolering och större beroende av andra och i en förlängning innebära att personen tvingas flytta till ett särskilt boende. Även anhöriga drabbas då de ofta får ett större ansvar för att hjälpa och stödja den äldre. För kommuner och landsting beräknas kostnaderna på grund av fallolyckor årligen uppgå till drygt 4,7 miljarder kronor, och kostnaderna beräknas öka till närmare 8 miljarder år 2035. Om inte trenden bryts kommer vårdkostnaderna för fallolyckor att nästan fördubblas för landsting och kommuner inom några decennier.

Det finns i många, kanske de flesta, av Sveriges kommuner olika former av servicetjänster, "Fixar-Malte". Dessa tjänster har på de flesta håll funnits i flera år och är inte ett resultat av plusjobben, som Ylva Johansson vill hävda. Regeringen menar att plusjobben främst var ett sätt att frisera siffrorna och dölja den reella arbetslösheten. Precis som Ylva

Johansson anser även jag att servicetjänster är bra för att förebygga olyckor. Eftersom dessa tjänster i sig, förutom att de förbättrar livskvaliteten för äldre, är kostnadsbesparande för kommunerna och landstingen bör man även ha råd att anställa personal till ordinarie arbeten och inte utnyttja konstlade och tidsbegränsade åtgärder. Detta synsätt är i längden bra såväl för de äldre som för den personal som ska utföra uppgifterna.

Från och med nästa år kommer det även att vara avdragsgillt att nyttja så kallade hushållsnära tjänster, vilket kommer att underlätta för många att få hjälp med till exempel storsädning eller fönsterputsning även om man inte bedöms ha behov enligt socialtjänstlagen. Regeringens politik för flera i arbete kommer även att underlätta för företag att nyanställa, och i och med jobbavdraget kommer det att bli mer lönsamt för den enskilde att arbeta.

Jag avser alltså inte i nuläget att vidta några särskilda ytterligare åtgärder med anledning av plusjobbets avskaffande.

Det är i första hand kommunerna och landstingen som ska avgöra hur de vill arbeta med att förebygga fallolyckor. Både kommuner och landsting är ålagda ett ansvar enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen för att arbeta med att förebygga ohälsa.

I budgeten för nästa år har regeringen ökat anslaget för äldreomsorgen med ca 1,9 miljarder kronor jämfört med föregående år. Den största delen av dessa medel kommer att gå till kommunerna och landstingen och kommer bland annat att kunna användas för förebyggande åtgärder, till exempel förebyggande hembesök. Det finns omfattande svensk och internationell forskning som visar att fall och frakturer kan förhindras. Att förebygga fallolyckor på ett effektivt sätt kräver både individuella och generella åtgärder. Det är viktigt att identifiera individer med hög risk att falla och åtgärder riktade både till individen och till hennes eller hans närmiljö. Räddningsverket och Socialstyrelsen arbetar med att ta fram en handbok, som riktar sig till både pensionärer och personal inom vården och omsorgen, om hur man kan förebygga fallolyckor. Den ska fungera som ett värdefullt underlag för kommunerna och landstingen när de ska utveckla sitt förebyggande arbete.

Detta är några av alla de åtgärder som pågår eller planeras för att i framtiden bättre förebygga fallolyckor.

Anf. 35 YLVA JOHANSSON (s):

Herr talman! Låt mig först gratulera Maria Larsson till ett viktigt och roligt uppdrag som statsråd i Socialdepartementet och också tacka för svaret.

Den kommande helgen är det hög risk för många pensionärer. Det är förmodligen den enskilda helg på året då allra flest pensionärer kommer att skadas och behöva åka in till våra akutmottagningar och, ofta, få vänta där.

Första advent innebär för många att man ska gå upp på vinden eller ned till källaren för att ta fram någon låda som varit undanstoppad långt bort eller högt upp. Man ska lyckas med det utan att tappa lådan och utan att falla eller halka. Sedan ska man ta fram till exempel en köksstol och klättra upp på den för att hänga upp adventsstjärnan. Det här sker i alla hem.

Jag tror inte att vi människor fungerar så att vi vid något visst tillfälle bestämmer oss för att vi är för gamla för att själva hänga upp adventstjärnan och väntar till om 14 dagar när dottern eller sonen kommer på besök, utan vi försöker. Så fungerar vi.

Men risken för att falla är väldigt stor. Det är varje år över 100 000 pensionärer som faller och skadar sig, 40 000 så illa att de måste vårdas på sjukhus.

Precis som Maria Larsson säger leder det till oerhört stort lidande för väldigt många, och väldigt många kommer inte tillbaka till det liv de levde innan. Efter att man brutit lårbenet eller slagit sönder en höftkula kan det vara väldigt svårt, även om det är önskvärt, att komma tillbaka till det liv man levde innan. Det är stora kostnader för individen i form av lidande och beroende men också för samhället.

Därför är det så viktigt att förebygga dessa fallolyckor. Vi vet att vi kan göra det. Samtidigt vet vi att väldigt mycket inte görs. Jag måste säga att det är bedrövligt att Maria Larsson i sitt svar egentligen inte har något konkret att föreslå om hur det här ska åtgärdas.

Maria Larsson säger i sitt svar att kommuner och landsting är skyldiga att arbeta med att förebygga ohälsa. Jo, jag vet, och det har de varit länge enligt lag. Men det räcker uppenbarligen inte. Det är också så, vilket påpekas i svaret, att det här i första hand inte är en kostnadsfråga. Det finns mycket pengar både för kommuner och för landsting att spara med ett bättre förebyggande arbete. Det är nog inte i första hand där skon klämmer. Ändå blir det inte av i tillräcklig omfattning. De fixartjänster som har ökat markant sedan vi införde plusjobben har ändå inneburit ett viktigt steg att förebygga skador och hjälpa pensionärer med de uppgifter som riskerar att leda till fallolyckor. Det är självklart inte den enda åtgärden. Nu tas det bort, och någonting annat kommer inte i stället.

Jag vill upprepa min fråga till Maria Larsson: Vad är regeringens åtgärder för att faktiskt förhindra att tiotusentals pensionärer nu på lördag och söndag och vid kommande många tillfällen faller illa, skadar sig så att de tvingas till sjukhusvård och till, i väldigt många fall, ett helt annat liv efteråt?

Anf. 36 BARBRO WESTERHOLM (fp):

Herr talman! Fallolyckor bland äldre är ett allvarligt problem. Därom är vi överens. Men Fixar-Malte löser bara en del av problemet. Det finns mycket mer att göra.

Räddningsverket har tagit itu med frågan på ett föredömligt sätt. År 2003 kom man ut med en äldreskadeatlas som visar på hur olika distribution det är av fallskadorna över landet och som borde tända ett ljus hos kommuner och landsting att analysera varför olyckorna är flera i en kommun än i en annan om nu klimat och sådant är likartat. Analys och forskning kring dessa data men också användande av Socialstyrelsens individbaserade läkemedelsregister, där det går att koppla fallskadepatienterna till läkemedelsregistret och se om det är läkemedelsbehandling som ligger bakom, är något man kan göra. Sedan kan man använda sig av pensionärsorganisationernas försäkringsregister för att få information.

Precis som Ylva Johansson säger kommer snart juletid. Rapporter om julgransolyckorna strömmar in till försäkringsbolagen i januari. Sedan kommer gardinbytesskador någon gång i april, maj tillsammans med

fönsterputsskadorna. Sedan kommer vindskivor och takpannor och häng-rännor som ligger bakom skador. Man kan använda den här information-en för att få kunskap om var de här olyckorna inträffar.

Utredningen Senior 2005 tog allvarligt på den här frågan och föreslog därför inrättande av en äldresäkerhetsdelegation på samma sätt som finns inom barnsäkerhetsområdet. Ylva Johansson fick en fråga om inrättande av en sådan under sin ministertid, men jag kan inte se att det hände någonting med det förslaget, som jag tror hade varit värdefullt att för-verkliga.

Nu har visserligen Räddningsverket, Socialstyrelsen och pensionärs-organisationerna tagit saken i egna händer. Ganska nyligen hade man ett möte om hur man kan samarbeta. Pensionärsorganisationerna är beredda att föra ut information om vad man ska tänka på i hemmet och dess närmiljö för att undvika att skada sig själv. Ändå vore det av värde att skapa en sådan delegation därför att mycket av detta arbete nu sker rent ideellt, och man behöver lite då och då resurser för att komma vidare.

OECD har ägnat den här frågan ett stort intresse. Fallskador är inte bara ett svenskt problem, utan de förekommer lite överallt. Här ser man Sverige som något av ett föregångsland. Vi har visat de här frågorna större intresse än många andra länder. Jag hoppas därför att vi ska komma fram till bra lösningar och kunna visa vilka åtgärder som är de mest effektiva både för den enskilde och för skattebetalarna.

Det är några idéer att kanske nappa på här, och kanske får jag ett svar i dag eller senare.

Anf. 37 MARGARETA B KJELLIN (m):

Herr talman! Ylva Johansson har i en interpellation till statsrådet Ma-ria Larsson ställt frågan vilka åtgärder som man ska vidta i regeringen för att förebygga fallolyckor. Då funderar jag: Har Ylva Johansson inte själv funderat över varför de har ökat under de senaste åren när den socialde-mokratiska regeringen har haft ansvaret för utvecklingen inom äldre-omsorgen?

Jag kan tänka mig flera orsaker till att de har ökat. En är kvarboende i hemmet. Allt fler av de gamla lever ensamma hemma och får inte plats inom äldreomsorgen. Ändrade avgiftsregler är en annan. När man har skilt mellan omsorgstjänster och servicetjänster har många äldre upplevt att det har blivit för dyrt att ha servicetjänster. Man har nöjt sig med den omsorg man har fått, många gånger, gratis.

Biståndsbedömningarna har också förändrats utifrån detta och visar att får man omsorgen får undersköterskorna inte utföra servicetjänsterna, trots att det många gånger ingår i deras utbildning att lära sig detta. Jag har till och med undervisat elever hur man gör för att byta glödlampor och skruva nya kontakter. Det ingår i utbildningen. Men undersköters-korna får inte göra det längre. Det är sådana vardagstjänster som vi själva gör.

Det har blivit alltmer specialiserade tjänster att utföra i hemmet. Det får en annan konsekvens, och det är att det är många flera personalgrup-per som kommer till de gamla. Där får vi brist i kontinuiteten. Det är för många yrkesgrupper som kommer, vilket också gör att de gamla väljer bort det.

Prot. 2006/07:28
28 november

*Svar på
interpellationer*

I den här debatten har jag hört att Ylva Johansson återigen visar sin misstro mot kommunerna och deras ansvar. Det händer ingenting om regeringen inte trycker på. Jag skulle vilja säga att kommunerna har varit väldigt följsamma mot regeringen när det handlat om kvarboende i hemmet och vad man ska syssla med för någonting.

Fixartjänsterna tror jag inte att man använder så länge man tror att man själv kan klättra på stolen. Det är först när de gamla har kommit in i socialtjänstens register som vi kan nå dessa. Det enda som kan hjälpa i det här fallet och som vi har som förslag från alliansen är att låta de äldre välja utförare så att de på ett bättre sätt kan påverka sin vardag – fritt val, hemtjänstcheckar, boende efter vårdbehov och allt det som vi gick till val på och som vi nu vill sätta i sjön. Men först måste vi städa upp efter den gamla regeringen och se till att vi kommer att få ett stopp på de fallolyckor som sker på grund av att man har för lite servicetjänster i hemtjänsten.

Jag tror att vi kan använda oss av hushållsnära tjänster för att nå de personer som ännu inte har kommit in i socialtjänstens register och för att förebygga fallolyckor. Jag anser att regeringen har många bra förslag för att vi ska kunna förebygga fallolyckor.

Anf. 38 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Det är roligt att så många engagerar sig i denna debatt, tycker jag. Ämnet som sådant är oerhört viktigt. Fallskador utgör ett stort problem. Det tar vi i regeringen på största allvar.

Frågan gällde dock speciellt varför plusjobben som har ägnats åt Fixar-Malte-tjänster inte kan få fortsätta. Mitt tydliga svar var att jag mycket väl tror att den typen av tjänster ska fortsätta men med mer varaktiga förhållanden än vad plusjobben utgör, som kan vara högst två år. De är mycket tillfälliga och tillkom dessutom inför ett val för att dölja den öppna arbetslösheten.

Men låt mig gå tillbaka till ämnet fallskador därför att detta finns det verkligen skäl att diskutera. Här finns en stor förbättringspotential, och vi vill försöka medverka till att nedbringa antalet fallskador. Här har varit många beskrivningar av vad som kan komma att hända den kommande helgen, och kanske också eftertänksamhet inför det som kan hända. Låt oss få lite perspektiv på detta. Även om julgardiner och adventsstjärnor bidrar till att fallolyckorna ökar, är det nog i det hela perspektivet en liten del som Fixar-Malte hade kunnat förebygga därvidlag.

40 % av höftfrakturerna inträffar i äldreboenden. 7–8 % av höftfrakturerna inträffar på sjukhus, där det inte finns någon Fixar-Malte i närheten, trots att det finns personal.

När det gäller skadorna i hemmet är det många som i likhet med min pappa halkar i duschen, och det är många som faller på en mattkant, som min mamma gjorde och fick en höftfraktur – dessa klassiska olyckor. Jag tror inte att Fixar-Malte hade kunnat fixa det. Isfläckar utomhus och sladdar på golven är den problematik som till stor del orsakar fallolyckorna i hemmet.

Vad är då regeringens svar på detta? Fortsatt är det kommunerna och landstingen som har huvudansvaret, men vi vill på alla sätt vi kan bidra till att förbättra kommunernas möjlighet. Det gör vi genom den stora äldresatsningen under kommande år på 1,9 miljarder. Här kommer vi att

duka upp ett smörgåsbord, för precis som Barbro Westerholm beskrev det ser situationen olika ut i olika kommuner. Men det är ett antal saker som man kan arbeta med för att förebygga fallolyckor.

Flera läkemedelsgenomgångar skulle leda till att färre äldre personer känner yrsel och ramlar av den anledningen. Dessa genomgångar erbjuder vi inom ramen för de 1,9 miljarderna ute i de kommuner där så inte sker i dag. Vi vet att flera förebyggande hembesök har varit framgångsrikt där man har testat det. Låt mig berätta om Nordmalings kommun där alla över 75 år fick hembesök av två personer, en som var socialt inriktad och en som var medicinskt utbildad. Jag tycker att det är så fantastiskt att läsa hur de äldre själva berättar hur de upplevde sin situation efter de förebyggande hembesöken. De säger att de upplever sin hälsa som lite bättre efter hembesöken. De tycker att de har blivit lite snabbare, att de har lite mindre ont, att de rör på sig mer och att de sover bättre. De akuta läkarbesöken är bara hälften så vanliga som i en kontrollgrupp. De känner sig sedda, uppmärksammade och har fått en större känsla av trygghet. Men när försöket avbröts återgick det till hur det hade varit innan. Det är alltså viktigt att ha permanenta verksamheter. Och det är precis det som vi vill få i gång med 1,9-miljarderssatsningen, där möjligheten till förebyggande hembesök är *en* del som kommunerna kan välja.

Anf. 39 YLVA JOHANSSON (s):

Herr talman! Satsningen på 1,9 miljarder, Maria Larsson, innehåller i huvudsak det som den tidigare regeringen presenterade i den nationella utvecklingsplanen för vård och omsorg om äldre. Jag stöder naturligtvis den satsningen. Precis som vi sade behövs det pengar just för uppsökande hembesök, för det förebyggande arbetet. Det ska ske regelbundna läkemedelsgenomgångar för alla de äldre som har alldeles för många eller för dåligt genomgångna läkemedel och så vidare. På de här punkterna är vi överens.

Men den borgerliga regeringen tar också bort några av de åtgärder som vi införde, som plusjobben. Det är säkert inte den enda åtgärden, men det är en av de få åtgärder som faktiskt fungerar i hemmen. En fixarperson som kommer hem går ofta igenom och tittar på mattkanter, sladdar och annat för att se om det går att förebygga olyckor. Man kan naturligtvis anställa de här personerna utan att det finns plusjobb, men jag befärar att när nu plusjobben avskaffas kommer det att bli färre sådana personer ute i kommunerna. Min fråga var: Tänker regeringen göra något för att kompensera detta, för att se till att detta blir av?

Jag blir lite orolig när jag hör Maria Larsson säga i svaret att pengarna till förebyggande arbete bland annat *kan* användas till förebyggande åtgärder. Tänker regeringen öronmärka några resurser för det förebyggande arbetet? Vad tänker det ansvariga statsrådet göra för att se till att alla kommuner verkligen tar det förebyggande arbetet på allvar? Det är många människors lidande som kan undvikas.

Naturligtvis sker inte alla skador i hemmen. Nu frågade jag specifikt om dem, men det sker också många skador på äldreboendena. Det var i Svenska Dagbladet i dag en rapport från Svenskt Näringsliv i Stockholm, som hade undersökt fallskadorna i äldreboenden i kommunerna i Stockholms län. Det var anmärkningsvärt stora skillnader, så stora skillnader att man kan gissa att kommunerna själva inte har koll på vilka skador

Prot. 2006/07:28
28 november

Svar på
interpellationer

som faktiskt sker i hemmen. Det visar att kommunerna i dag inte prioriterar de här frågorna. Jag tror säkert att kommunerna många gånger har kapacitet att göra det, men de har hittills inte gjort det tillräckligt mycket. Då kvarstår min fråga: Vilka är regeringens åtgärder för att se till att det blir på det sättet?

Jag vill också kommentera några andra inlägg. Som jag sade när jag hade ansvaret som minister tycker jag att förslaget om en äldresäkerhetsdelegation är ett intressant förslag. Jag är inte säker på att det är det bästa sättet, men det är ett möjligt sätt att prioritera de här frågorna. Detta tycker jag att man ska ta under övervägande.

Jag vill säga till Margareta B Kjellin att det inte är så att den socialdemokratiska regeringen någon gång har förespråkat en snålare bedömning när det gäller att erbjuda plats i särskilda boenden. Ändå har en sådan bedömning och förändring skett ute i kommunerna utan stöd i lagstiftning eller centrala regelverk. Av detta måste man dra slutsatsen att det inte räcker med fromma förhoppningar från en regering om hur pengar ska användas eller att tala om vilken utveckling man vill se, utan det krävs nog lite mer handlingskraft i de åtgärder som man vidtar för att verkligen få den önskade utvecklingen ute i kommunerna.

Min fråga till Maria Larsson kvarstår: Vilka är de konkreta nya åtgärder som regeringen tänker vidta för att säkerställa att fixartjänster verkligen blir av ute i kommunerna, så att man verkligen kan genomföra förebyggande och uppsökande verksamhet i hemmen? På vilket sätt tänker regeringen se till att alla kommuner verkligen prioriterar det förebyggande arbetet bland äldre?

Anf. 40 BARBRO WESTERHOLM (fp):

Herr talman! Ansvaret för att förebygga fallskador ligger framför allt hos kommuner och landsting, men de behöver kunskaper om vad som är effektivt och inte minst kostnadseffektivt i våra dagar. Det är därför som jag tycker att idén om en äldresäkerhetsdelegation, som fanns i Senior 2005, är en möjlighet. Och Ylva Johansson säger inte nej till den. Ni övervägde att det kunde vara den instansen som ska samla kunskapen från olika håll och se till att den sprids, inte bara till kommuner och landsting utan också till pensionärsorganisationerna och till pensionärsgruppen som sådan.

Det är en stor utmaning jag har fått att vara ordförande för Seniorboendedelegationen. Det är klart att i arbetet om äldres boende i framtiden kommer också boendemiljöfrågor, såsom en riskfri bostad, att ingå. Så, Ylva Johansson, du kan vara säker på att vi som sitter på allianssidan gör vad vi kan för att äldre människor inte ska råka illa ut. Jag kan tillägga att det som är bra för äldre också är bra för andra generationer och inte minst för barnfamiljer.

Anf. 41 MARGARETA B KJELLIN (m):

Herr talman! Jag tycker att det är spännande att höra Ylva Johansson säga att plusjobben är det som skulle skydda gamla från fallskador. Är det en person som stått utanför arbetsmarknaden, som får ett jobb och som inte är berättigad till a-kassa, som ska ha ansvaret för att gamla inte faller? Det tycker jag låter märkligt. Ansvaret ligger på kommunerna och landstingen i de fall där personerna är registrerade för vård inom social-

tjänsten. I övriga fall är det väldigt svårt för regering, kommun eller landsting att göra någonting för att förebygga fallolyckor mer än information, upplysning och annat sådant.

Ylva Johansson verkar tro att kommunalpolitiker och tjänstemän tycker att det är helt okej att gamla ramlar om de inte får order från regeringen att de inte ska ramla. Det känns väldigt förvånande. Kvarboende i hemmet har lett till att man blivit i allt sämre skick när man kommer in på ett äldreboende. Det har påverkat fallolyckor i hemmet, men det påverkar också fallolyckor på äldreboendet. De är i så dåligt skick när de kommer dit att de inte lär sig att hitta rätt. De går fel, och det är lätt att snubbla.

En stor del av de besparingar som har ägt rum i kommunerna beror på den ekonomiska politik som den förra regeringen har fört. Det har känts otryggt och osäkert, och man har gjort väldigt stora besparingar, framför allt i äldreomsorgen. Jag som har varit verksam i kommunpolitiken har jämfört detta och sett hur kostnaden per äldre som vårdas har sjunkit under åren. Alla socialdemokratiska kommunalråd i röda Gävleborg har slagit sig för bröstet och sagt: Vad bra vi är!

Jag tror att vi kan komma åt detta med hushållsnära tjänster. Låt dessutom den personal som arbetar runt de gamla hjälpa dem till rätta. Ta inte in en ny personalkategori.

Anf. 42 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Det här är en mycket intressant diskussion. Jag kan uppleva att det famlas en del här i talarstolen från många håll. Vi säger allihop att det ser olika ut i landet. Vilken kunskap har vi? Hur långt räcker vår kunskap? Barbro var inne på det när hon talade om vikten av en äldreomsorgsdelegation. Jag lovar att ta med mig och fundera på det förslaget.

Men den stora försummelsen som är orsak till vår okunskap i dag är att den socialdemokratiska regeringen inte har brytt sig om att följa upp och utvärdera vad som sker på kommunal nivå. Vi har en aning om att det ser väldigt olika ut, men riktigt hur det ser ut har vi inte kunskap om. Jag skulle vilja säga att det är den allra största försummelsen. Den kunskapsbristen har uppstått därför att den tidigare regeringen inte har förstått och förmått att sätta upp ett system för kvalitetsuppföljning och kvalitetsjämförelse mellan olika kommuners sätt att arbeta med det här. Hade vi haft ett sådant system på plats hade vi varit i ett helt annat skede i dag och kunnat tala med mycket större kunskap.

Jag tänker försöka bidra till att så fort som möjligt rätta till detta. Det är en av mina absoluta målsättningar, men det är ett försummelsearbete som man inte rättar till bara på ett års tid. Jag tycker att detta är en väldigt viktig ingrediens för att komma någonvart både när det gäller kunskapsuppbyggnad och för att kunna sätta in rätt metoder, de som är mest effektiva.

Av en del försök har vi sett att de förebyggande hembesöken fungerar bra. Vi har egentligen ingenting som säger att Fixar-Maltes preventiva funktion skulle vara oerhört framgångsrik. Vi kan ana att de gör nytta, men vi har egentligen inga belägg för det. Men när det gäller fallolyckor har vi flera dokumenterade kommuner där vi kan se att det har varit framgångsrikt. Det är därför vi har detta som en del i vår satsning, men vi

Prot. 2006/07:28
28 november

*Svar på
interpellationer*

har stor respekt för att läget är olika i olika kommuner. Vi har respekt för att kommunpolitikerna vet var de pengarna, de 1,9 miljarder kronor, som är mer än vad den förra regeringen hade avsett att satsa, ska användas på bästa sätt.

Dessutom har vi hushållsnära tjänster, som någon pratade om här tidigare. Vi vill att hemtjänsten ska kunna användas på ett mer flexibelt sätt. Den har blivit alltmer fyrkantig och alltmer rutmönstrad och har inte längre brukarperspektivet. När hemtjänsten ändå kommer kan man be dem sätta upp adventsstjärnan. Det är fullständigt naturligt. Då ska inte hemtjänsten säga att det inte ingår i deras arbetsbeskrivning. Den flexibiliteten för brukaren måste vi bygga in i systemet.

En av de allra viktigaste åtgärderna, som varit fullständigt försummad under tolv år, är att få till ett kvalitetsjämförelsesystem och en kvalitetsuppföljning för att se vad som händer i de olika kommunerna. Det ämnar vi påbörja. Vi ämnar försöka komma upp i en bra nivå så fort det bara går.

Anf. 43 YLVA JOHANSSON (s):

Herr talman! Det är lite märkligt när Maria Larsson, som nu har regeringsansvaret för de här frågorna, hänvisar till att hon ska göra de saker som den socialdemokratiska regeringen redan satt i gång. I våras fattade vi beslut om att förändra statistikbasen inom äldreomsorgen så att vi också kan följa den individuellt för att just skapa förutsättningar för en bättre uppföljning. Vi gav i uppdrag till Socialstyrelsen att göra öppna kvalitetsindikatorer och skapa förutsättningar för öppna kvalitetsregister inom äldreomsorgen. Vi antog en lagstiftning som började gälla i somras om ökad flexibilitet inom hemtjänsten också för de tjänster som inte är behovsbedömda. De här åtgärderna är ju redan vidtagna. Och även om vi inte har sett resultaten av alla dem, är de ju redan beslutade av den tidigare regeringen. Vi avsatte också pengar, bland annat för det förebyggande arbetet ute i kommunerna. Skillnaden var att vi ville ha öronmärkta pengar till detta för att säkerställa att det verkligen blir en förändring i prioriteringarna ute i kommunerna.

Nu är det här mitt sista inlägg. Jag delar uppfattningen att vi behöver mycket mer kunskap. Det var därför den tidigare regeringen vidtog de här åtgärderna som är viktiga. Jag är glad att Maria Larsson tänker fullfölja dem. Men vi vet redan i dag att fallolyckorna ökar, och de prognostiseras att öka mer än vad antalet äldre ökar. Detta är mycket allvarligt. Bara mot den bakgrunden måste man vara beredd att vidta åtgärder. Det är säkert så att det inte bara behövs en åtgärd utan flera olika åtgärder. Jag skulle vilja vädja till Maria Larsson att lyssna på de förslag som har kommit i den här debatten och se till att på olika sätt styra att de verkligen används i kommunerna på ett sätt som förebygger fallolyckor. Det räcker inte med den lagstiftning som finns. Den leder inte till att man prioriterar de här frågorna tillräckligt.

Ha också ett samarbete med din kollega i Socialdepartementet, socialministern, om prioriteringar inom sjukvården! De äldre som skadas i fallolyckor skriker inte högst i vården. Många tror att det är oundvikligt att man kommer att bryta lårbenshalsen när man blir äldre, men vi vet via forskning att det går att förebygga. Vi kan skjuta upp det fallet väldigt många år med ett bra förebyggande arbete.

Anf. 44 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Tack för alla värdefulla synpunkter som jag självfallet tar med mig. Det är bra med konstruktiva debatter där många deltar och lämnar sina bidrag för vidare bearbetning. Självfallet är det så. Jag vill verkligen vara lyssnande och ta till vara det ni tycker.

Jag måste dock säga att om Ylva Johanssons förslag hade fått fortsätta ligga fast som de låg när hon lämnade departementet hade vi med snigelhastighet möjligtvis kommit en centimeter framåt när det gäller kvalitetsjämförelser. Tyvärr behöver det snabbas upp betydligt om vi ska få något resultat inom överskådlig tid. Där tycker jag att det är väldigt angeläget att jobba. Jag tror att det kommer att ge oss väldigt mycket kunskap om fallolyckor, om äldres villkor över huvud taget och om hur vi kan medverka till att bygga hälsa långt upp i ålderdomen och att vi, när sjukdom kommer, också ser vikten och värdet av att rehabilitera tillbaka till hälsa och så mycket livsinnehåll som möjligt under de omständigheter som råder.

Här finns det väldigt stora utmaningar. Kunskap behövs i större grad, men det behövs också ekonomiska satsningar. Det är därför som vi gör den här stora satsningen nu. Vi börjar också bygga upp äldreboistäder. 18 000 platser har lagts ned sedan 2001, många av dem också under Ylva Johanssons tid. Vår ambition är väldigt tydlig när det gäller äldreområdet. Vi kommer att försöka restaurera äldreomsorgen och motverka den nedrustning som har skett under ett flertal år.

Jag är glad att Ylva Johansson har gett sitt bifall och stöd till de insatser som vi har pratat om i dag. Jag får säkert anledning att återkomma till kammaren flera gånger. Uppgiften för regeringen är att öka tryggheten hos de äldre inför åldrandet. Vi ska öka valmöjligheten när det gäller om man ska bo kvar hemma eller flytta till ett boende om man känner sig otrygg. Vi ska öka tilliten till systemen och ge ökade valmöjligheter till äldre. Det ser vi som vår primära uppgift, och det är på den vägen vi arbetar.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden

Talmannen anmälde att uppteckningar från följande EU-nämndssammanträden inkommit:
torsdagen den 19 oktober
fredagen den 20 oktober
fredagen den 27 oktober
fredagen den 10 november

Prot. 2006/07:28
28 november

*Svar på
interpellationer*

10 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Konstitutionsutskottets betänkanden 2006/07:KU2 och KU5
Utbildningsutskottets betänkande 2006/07:UbU3

11 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Proposition
2006/07:20 En ny vapenamnesti

Skrivelser

2006/07:23 Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning
2006–2008

2006/07:28 Hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig
kameraövervakning vid förundersökning i brottmål under år 2005

Kammaren biföll talmannens förslag att motioner fick väckas på
dessa skrivelser.

12 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 24 november

2006/07:89 Sverigedemokraternas framgång

av *Luciano Astudillo* (s)

till statsrådet Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:90 Sexuella trakasserier inom Försvarsmakten

av *Gunilla Wahlén* (v)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:91 Reservofficerare i internationella insatser

av *Allan Widman* (fp)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:92 Elevstyrda gymnasieskolor

av *Helene Petersson* (s)

till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:93 Försörjningsstödet och a-kassan

av *Eva Olofsson* (v)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:94 Planerad omorganisation av rättsväsendet i Gävleborg

av *Sven Bergström* (c)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:95 Avstånd till brevlådan

av *Ulrica Messing* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:96 Polisutbildning i förändring

av *Yvonne Andersson* (kd)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:97 VM i friidrott

av *Thomas Bodström* (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2006/07:98 Avdelningen för arbetsmiljökemi i Hässleholm

av *Anders Karlsson* (s)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:99 Elevinflytande

av *Ibrahim Baylan* (s)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

den 27 november

2006/07:100 Destruering av ammunition på miljömässiga och konkurrensmässiga villkor

av *Michael Hagberg* (s)
till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:101 Försvagande av Sveriges konkurrenskraft

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)
till statsrådet Sten Tolgfors (m)

2006/07:102 Främjande av idrottsevenemang i Sverige

av *Siw Wittgren-Ahl* (s)
till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

den 28 november

2006/07:103 Slopad skattereduktion

av *Sven-Erik Österberg* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:104 Alkoholfrågan – en tydlig folkhälsofråga

av *Jan Lindholm* (mp)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:105 Stöd till folkrörelser för EU-information

av *Bosse Ringholm* (s)
till statsrådet Cecilia Malmström (fp)

2006/07:106 Konsumtionsfrid

av *Egon Frid* (v)
till statsrådet Nyamko Sabuni (fp)

Interpellationerna 89–92 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 november.

Interpellationerna 93–106 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 december.

Prot. 2006/07:28
28 november

13 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 24 november

2006/07:214 Utredning av mordet på Pierre Gemayel

av *Birgitta Ohlsson* (fp)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:215 Införande av vårdnadsbidrag

av *Jan Ericson* (m)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:216 Bryggerinäringens framtid

av *Jan R Andersson* (m)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:217 Återföring av starkölsförsäljning till Sverige

av *Jan R Andersson* (m)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:218 Utbildningsinsatser mot mobbning

av *Gustav Blix* (m)

till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:219 Mobbning i skolan

av *Gustav Blix* (m)

till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:220 Situationen för de prostituerade

av *Luciano Astudillo* (s)

till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:221 Jämställda löner i Regeringskansliet

av *Carina Adolfsson Elgestam* (s)

till statsrådet Nyamko Sabuni (fp)

2006/07:222 Skattereglerna för stiftelser

av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:223 Pensionärskommitté

av *Lennart Axelsson* (s)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:224 Jobb- och utbildningsgaranti

av *Louise Malmström* (s)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:225 Transportbidraget

av andre vice talman *Birgitta Sellén* (c)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:226 Friskvård även för småföretagare

av *Rosita Runegrund* (kd)

till finansminister Anders Borg (m)

den 28 november

2006/07:227 Internationella polaråret

av *Sinikka Bohlin* (s)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:228 Utredning om a-kassan

av *Josefin Brink* (v)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:229 Försörjningsstöd till följd av försämringar i a-kassan

av *Josefin Brink* (v)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:230 Utredning om studerandevillkoret

av *Josefin Brink* (v)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:231 Utredning om konsekvenser för den fackliga anslutningsgraden

av *Josefin Brink* (v)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:232 Regeringens inställning i Vaxholmsmålet

av *Josefin Brink* (v)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:233 Läget i Baskien och den pågående fredsprocessen

av *Hans Linde* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:234 Försämringarna i a-kassan och konsekvenser för kulturlivet

av *Josefin Brink* (v)

till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

Frågorna 214–222 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 november.

Frågorna 223–234 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 december.

14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 23 november

2006/07:158 USA:s barriärbygge

av *Luciano Astudillo* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:168 Abbas Lasanis fall och azeriernas rättigheter i Islamiska republiken Iran

av *Kalle Larsson* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:169 Förföljelserna av den arabiska minoriteten i Iran

av *Kalle Larsson* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:170 Konflikten på Sri Lanka och terrorstämpeln av LTTE

av *Kalle Larsson* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

Prot. 2006/07:28

28 november

2006/07:171 Våldsutvecklingen i El Salvador

av *Kalle Larsson* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:172 Avrättningar av medlemmar av den arabiska minoriteten i Iran

av *Kalle Larsson* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

den 27 november

2006/07:180 Inordnande av Unrwa under UNHCR

av *Annelie Enochson* (kd)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:181 Mänskliga rättigheter till palestinska flyktingar i arabländer

av *Annelie Enochson* (kd)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2006/07:182 Mord på kvinnor i Mexiko

av *Annelie Enochson* (kd)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

den 28 november

2006/07:160 Fisketurismen i Vänern och Vättern

av *Holger Gustafsson* (kd)
till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:191 Ökade kostnader för kommunerna när a-kassan försämras

av *Marina Pettersson* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

Svar som inkommit den 23 november redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 november.

Svar som inkommit den 27 och 28 november redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 5 december.

15 § Kammaren åtskildes kl. 15.40.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om kompletteringsval till EU-nämnden	1
3 § Meddelande om frågestund.....	1
4 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	1
5 § Svar på interpellation 2006/07:50 om forskning och utveckling i små och medelstora företag.....	2
Anf. 1 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	2
Anf. 2 THOMAS ÖSTROS (s).....	2
Anf. 3 MARIE ENGSTRÖM (v)	4
Anf. 4 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	4
Anf. 5 THOMAS ÖSTROS (s).....	5
Anf. 6 MARIE ENGSTRÖM (v)	7
Anf. 7 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	7
Anf. 8 THOMAS ÖSTROS (s).....	8
Anf. 9 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	9
6 § Svar på interpellation 2006/07:56 om vd-bonus i statliga bolag.....	10
Anf. 10 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	10
Anf. 11 THOMAS ÖSTROS (s).....	10
Anf. 12 ULLA ANDERSSON (v).....	11
Anf. 13 EVA-LENA JANSSON (s)	12
Anf. 14 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	13
Anf. 15 THOMAS ÖSTROS (s).....	14
Anf. 16 ULLA ANDERSSON (v).....	15
Anf. 17 EVA-LENA JANSSON (s)	15
Anf. 18 RAIMO PÄRSSINEN (s).....	16
Anf. 19 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	17
Anf. 20 THOMAS ÖSTROS (s).....	18
Anf. 21 RAIMO PÄRSSINEN (s).....	18
Anf. 22 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	19
7 § Svar på interpellation 2006/07:69 om nedläggningen av Volvo Aero i Bromma	20
Anf. 23 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	20
Anf. 24 ANDERS YGEMAN (s)	20
Anf. 25 LARS HJÄLMERED (m)	21
Anf. 26 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	22
Anf. 27 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	23
Anf. 28 ANDERS YGEMAN (s)	24
Anf. 29 LARS HJÄLMERED (m)	25
Anf. 30 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	25
Anf. 31 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	26
Anf. 32 ANDERS YGEMAN (s)	27
Anf. 33 Näringsminister MAUD OLOFSSON (c)	27
8 § Svar på interpellation 2006/07:79 om förebyggande av fallolyckor	28

Anf. 34	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	28
Anf. 35	YLVA JOHANSSON (s)	29
Anf. 36	BARBRO WESTERHOLM (fp)	30
Anf. 37	MARGARETA B KJELLIN (m)	31
Anf. 38	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	32
Anf. 39	YLVA JOHANSSON (s)	33
Anf. 40	BARBRO WESTERHOLM (fp)	34
Anf. 41	MARGARETA B KJELLIN (m)	34
Anf. 42	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	35
Anf. 43	YLVA JOHANSSON (s)	36
Anf. 44	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	37
9 §	Anmälan om inkomna upppteckningar från EU-nämndssammanträden	37
10 §	Förnyad bordläggning	38
11 §	Bordläggning	38
12 §	Anmälan om interpellationer	38
13 §	Anmälan om frågor för skriftliga svar	40
14 §	Anmälan om skriftliga svar på frågor	41
15 §	Kammaren åtskildes kl. 15.40.	42

